

„Jövő év januárjától méltó utódok veszik át a helyemet: az Evangélium Színház Alapítvány kuratóriumának Albert Gábor József Attila-díjas református író, költő lesz az elnöke, a művészeti vezetői tisztet O. Szabó István színész tölti majd be.”

► Turné után, premier előtt – 5. oldal

„A pártpolitika az iskolai oktatásban tiltott terület, a felelős polgári gondolkodás kialakítása azonban fontos elvárás minden pedagógus irányában.”

► Hittanórok... – 7. oldal

„Az első bibliaórát tizenöt éves koromban saját gyülekezetemben, a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközségben tartottam, ahol 1933-tól a Luther-kör (ma talán a konfirmáltak bibliaórája névvel illethetnének) ifjúsági elnöki tisztét töltöttem be.”

► Közelképben: Bartosné Stiasny Éva – 10. oldal

Európa: mítosz és álom ► 3. oldal

Tíz nap a Bárka-táborban ► 4. oldal

Apácászor ► 5. oldal

Templomi tanévnyitók ► 6–7. oldal

Vallási néprajz ► 8. oldal

Hogyan vehetjük elejét az érzelmi kiégésnek? ► 9. oldal

Amit a falak hirdetnek...

Hetvenévesek a gerendási templom gerendái

► A csorvász-gerendási evangélikus egyházközség gerendási társegyházközségében hálaadó istentiszteletet tartottak szeptember 2-án a templom külső és részleges belső felújításáért, valamint felszentelésének hetvenéves jubileuma alkalmából. Az ünnepi alkalom igehirdetőjének Gáncs Pétert, a Déli Egyházkerület püspökét hívták meg. Az istentisztelet liturgiai szolgálatát Füzesi Kornél, az egyházközség beosztott lelkésze, valamint Kondor Péter, a Kelet-Békési Egyházmegye esperese végezte.

Gáncs Péter Zsolt 71 alapján mondott igehirdetésében egy Reményik-versre utalva kifejtette, hogy a hetvenéves templom kövei is megszólalhatnak, és napi huszonnégy órában hirdethetik Isten igéjét. A torony mutatja nekünk azt az irányt, amely számunkra felfelé mutat, és amelyről sokszor megfedelkezünk. Egy megújuló istentiszteleti hely arról is tanúskodik, hogy a falu népe áldoz arra, hogy a templomban méltóképpen hirdethessék Isten igéjét. Egy templom – és benne az egyház Ura – azokért is képes némán kiáltani, akik más vasárnapokon nincsenek itt, csak az ünnepre jöttek el, akik lélekben talán már elhagyták őt. Isten – kinek hűsége örökké tart – a zoltár soraiban is arra kéri népét, hogy ne hagyja el őt.

FOTO: PETRI GÁBOR

Az egyházkerület püspöke szomorú képekkel ecsetelte kiürülő, elnéptelenedő falvainak valóságát, iskolák, postahivatalok, művelődési házak bezárását, a fiatal generációk elvándorlását. Hozzá tette azonban: a megújuló falak arról tesznek bizonyosságot, hogy amíg a templom nyitva áll, szól a harang, és hirdetik benne Isten igéjét, addig egy falunak továbbra is van jövője.

Miután megnyitotta az ünnepi közgyűlést, elsőként Gajdác János, a gerendási társegyházközség felügyelője, egyben Gerendás polgármestere köszöntötte az ünneplő gyülekezetet, a meghívott vendégeket, az egyházmegye jelen lévő lelkészeit, valamint az egyházközség korábban itt szolgáló lelképásztorait.

► P. G.

A Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda tanévnyitója a szarvasi Ótemplomban

► Tanévnyitóról és iskolalelkész-iktatásokról összeállításunk a 6–7. oldalon

Gyülekezetimunkatárs-képző tanfolyam

► Egyházunk gyülekezetimunkatárs-képző tanfolyamot indít 2007. november 23–25. között Piliscsabán, a Béthel Missziói Otthonban (2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12.). Aki kedvet kapott a tanulásra, felelősséget vállal saját gyülekezte lelki megelevenedéséért és megújulásáért, segíteni kíván híveink, testvéreink különböző életproblémáinak megoldásában, valamint belső indítást érez e szép és értelmes szolgálatra, azt örömmel várják már az első tanfolyamra.

Jelentkezhetnek 18–70 év közötti gyülekezeti tagjaink lelkészi ajánlólevél és rövid önéletrajz beküldésével. A tanfolyam elsősorban családlátogatásra és lelkigondozásra készíti fel. A szolgálatvégzők névsora: Ittész István, Szabóné Mátrai Marianna, dr. Korányi András, id. Pintér Károly, Szevényi János, Percze Sándor, Takács Eszter, D. Szabik Imre.

Miért szükséges a gyülekezetimunkatárs-képzés?

Híveink életvitele az utóbbi évtizedek során egyre nehezebbé vált. A magasabb munkahelyi követelmények egyre több terhet rónak a családfenntartó édesapákra és édesanyákra. Gyakran tapasztaljuk, mennyivel fáradtabbak az aktív korszalához tartozó gyülekezeti tagjaink. Ez többlettörődést kíván a velük való beszélgetés során.

Ugyanakkor azt is látjuk, milyen sokféle program szabítja kortársainkat a reklámok és hirdetések útján. Marad-e idő a lélekápolásra, az Isten előtti csendre? Mi a fontos? Milyen értékrendet alakítson ki a család a programbőség tarka kavalkádjában?

A sokféle álinformáció hírájában sokakat megtéveszt hitük kérdéseiben a mai médiumok véleményformáló manipulálása. Kérdésekre igaz válaszokat kell adnunk.

Mi a célja a munkatársképzés elindításának?

A lelkész egyedül nem tud aktívan, folyamatosan törődni több száz, esetleg több ezer hívével. Optimális esetben az lenne kívánatos, ha minden tíz-tizenöt családhoz bekapogtatnánk időnként egy-egy felkészült testvérünk, vagy máskor telefonon érdeklődne a rábízottak élete iránt. Híveink ezáltal átélhetnék, hogy senkit nem felejtett el a gyülekezet közössége. A munkatárs így kísérelné a családok életét, imádkozva ér-

tük, törődve velük és szükség esetén segítve őket mindennapi gondjaik megoldásában.

Természetesen a gyülekezeti élet egyéb területein (adminisztráció, technikai eszközök kezelése, kirándulás- és táborozás stb.) is szükség van munkatársak közreműködésére.

Hogyan történik a képzés?

Két hosszú hétvége és egy összefoglaló szombati alkalom, együttvéve hét nap biztosítaná a közös felkészülést Piliscsabán előadások hallgatásával és elmélyítésével. Mindehhez otthoni olvasmányok kapcsolódhatnak.

Isten igéje mellett elcsendesedve előadások szólnak majd a Bibliáról és értelmezéséről, a ránk bízottakkal való törődésről (lelkigondozás, pasztorállék-tan), a gyülekezet ismérveiről, különböző gyülekezettípusokról, országos egyházunk életéről, az istentisztelet központi jelentőségéről és az ökumenéről. Sor kerül az egyház történetének vázlatos áttekintésére is.

A tanfolyam negyvenórás. A férőhelyek száma ötven, szükség esetén azonban újabb csoport indítására is van lehetőség.

Arra kérjük a lelkészeket, éljenek a lehetőséggel, s bátran szólítsanak meg és küldjenek testvéreket, hogy gyülekeze- teink élete megelevenedjék!

Az utazás költségeinek fedezéséhez a küldő gyülekezet hozzájárulását kérjük. A tanfolyam élelmezési kiadásait az országos egyház vállalja magára. A jelentkezőtől 3000 Ft költségtérítést várunk.

A jelentkezést 2007. szeptember 30-ig kérjük beküldeni az Országos Egyházi Irodába (1085 Budapest, Üllői út 24.).

Mindnyájukat imádsággal és örömmel várja a szervezők és a munkatársak nevében:

► D. SZEBIK IMRE
nyugalmazott püspök,
megbízott tanfolyamszervező

Új munkás a lelki építkezésben

A telekgerendási templom újrászentelése

► A telekgerendási templom felszentelésének tizenötödik évfordulója alkalmából hálaadó istentiszteletet tartottak a gyülekezetben szeptember első vasárnapján. Ugyanezen az alkalmon kezdte meg missziói szolgálatát Liptákné Gajdác Mária beosztott lelkész, aki egyéves megbízást kapott az egyházközség gondozására. Az ünnepi istentiszteleten Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke hirdette az ígét. Az istentisztelet liturgiai szolgálatában Kondor Péter, a Kelet-Békési Egyházmegye esperese, Kutyej Pál Albert nyugalmazott lelkész, valamint Németh Mihály és Kutyej Pál Gábor békéscsabai lelkészek vettek részt.

Nem mindennapi esemény történt Telekgerendáson 1991. július 14-én. Azon a vasárnapon szabadtéri ünnepi istentisztelet keretében helyezték el az addig istentiszteleti hely nélküli település új

evangélikus templomának alapkövét. Korábban álmodni sem mertek arról, hogy az egyre gyarapodó községben templom épüljön...

► Folytatás a 3. oldalon

A Magyarországi Evangélikus Egyház elnökségének és püspöki tanácsának nyilatkozata

A Magyarországi Evangélikus Egyház elnökségét és püspökeit meglepte, hogy a Magyar Köztársaság kormánya politikai nyilatkozat közzétételére kérte fel a történelmi keresztény egyházak vezetőit. Az európai gyakorlatban legalábbis szokatlan, hogy a végrehajtó hatalom képviselői az autonóm egyházakat bármire is ily módon felszólítanak. Ugyanakkor örülünk, hogy a kormány felismerte: helyes, ha az egyházak nemcsak a templomok falai között szólnak, hanem hallatják szavukat politikai, közéleti kérdésekben is. Noha a Magyar Gárdával, a szervezett megalakulásakor tapasztalt evangélikus lelkészi részvétellel kapcsolatban már többször, határozottan kifejtettük álláspontunkat, a helyzet mindenki számára megnyugtató tisztázása és a társadalmi béke mielőbbi megvalósulása érdekében, valamint a kormány egyik államtitkárával történtek miatt szükségesnek tartjuk az alábbiak közzétételét.

Aggódunk a kicsi, de hangos radikális csoportok megjelenése miatt, elutasítunk minden olyan jelképet, viseletet, szóhasználatot, ráutaló magatartást, mely akár a legkisebb mértékben is a nemzeti szocialista és hungarista mozgalmak nemtelen hagyományaira utal. Elítélünk minden olyan megnyilvánulást, mely bárkit emberi méltóságában, bármiféle identitásában sért.

Nem relativizálva a fentieket, felelősen tartjuk ugyanakkor azt a gyakorlatot, mely politikai szándékoktól vezérelve marginális jelenségeket túldimenzionál, rávetít nagyobb, széles körű legitímációval rendelkező szervezetekre, csoportokra.

Nem lehet elhallgatni a kormány felelősségét a jelenlegi helyzet kialakulásában. Az elmúlt egy évben hazánkban aggasztóvá vált az általános békétlenség, az elkeseredés, a kis radikális csoportok megnyilvánulásainak megszorodása.

Az alkotmányos rend, a törvények betűjének és szellemének megtartása alól ugyan semmi sem mentesít, ám meggyőződésünk, hogy közállapotaink romlásában, a társadalom szűk rétegének radikalizálásában döntő szerepe volt a 2006 késő nyarán, őszén történteknek. Az augusztus 20-i természeti katasztrófa során és azt követően tapasztalható kormányzati felelőtlenség, a szeptemberben nyilvánosságra került kormányfői beszéd, melyben a hazugság mint a politikai verseny eszköze legitimált, majd október 23-án az indokolatlan, demokratikus jogállamban megengedhetetlen rendőri brutalitás jelentősen növelte azt az amúgy is meglévő társadalmi feszültséget, mely az elmúlt évek rossz gazdaságpolitikai döntései nyomán kialakult. Meggyőződésünk, hogy a fentiekkel kapcsolatos kormányzati bocsánatkérés, a felelősök megnevezése elkerülhetővé tette volna az azóta tapasztalható radikális megnyilvánulások jó részét.

Felkérjük a kormányt, hogy ne csak politikai nyilatkozatokban, hanem a mindennapi gyakorlatban is tegyen meg mindent polgárai védelméért, a közbiztonság és a közrend, valamint az alapvető szociális és egészségügyi ellátás biztosításáért, a lelkiismereti és vallásszabadság gyakorlatban is tapasztalható megvalósulásáért.

Mivel az elmúlt napokban számos félreértésen alapuló nyilatkozat látott napvilágot az egyház mint intézmény és egyes lelkészeinek kapcsolatáról, végeztül szükségesnek tartjuk leszögezni: a Magyarországi Evangélikus Egyház törvényei lehetővé teszik lelkészei számára a politikai közéletben való részvételt, mind a jobb-, mind a baloldalon. E lehetőséggel több lelkészünk is él. Az egyházvezetés közéleti állásfoglalásai csupán orientálják, de nem kötelezik a lelkészeket.

PRŐHLE GERGELY
országos felügyelő

ITTÉZ JÁNOS
elnök-püspök

FABINY TAMÁS
püspök

GÁNCZ PÉTER
püspök

É L Ő V Í Z

Visszatérő kérdés

Vannak olyan kérdések, amelyek nagyon is természetesen, de amelyeket sajnos ritkán vagy sohasem teszünk fel. Ilyen volt Fülöp kérdése is.

Hogyan is kezdődött? Egy szerezsen komornyik ment hazafelé. A kocsin ülve Bibliát olvasott. A Lélek indítására Fülöp utánasietett, felszállt a kocsi, és megkérdezte: „Érted is, amit olvasol?” (ApCsel 8,30)

Van ennek a kérdésnek egy felszínes és egy mély értelme. Érted-e? Ha múzeumban, tárlaton nézelődünk, ott a vezető, vagy ott a magyarázó szöveg: ki alkotta a festményt, szobrot, épületet, mit kell megnézni rajta...

„Érted-e?” Ez a kérdés hangzik a bibliái Útmutató naponta olvasóhoz is. Amikor már „mindennel tisztában van” – hogy hatvanhat könyvből áll a Biblia, hogy Pál mikor és hol írta leveleit –, amikor már talán kívülről tud sok szakaszt, visszatér a kérdés: érted-e, amit olvasol?

Képzeld el, hogy valaki egy faluban él születése óta, abban a templomban keresztelték, ott konfirmált, kötött házasságot, nyolcvan éve minden vasárnap ott ül a padjában. Szereti, ha megszólal a harang, talán minden vasárnap virágot tesz énekeskönyvébe, talán boldog, ha felbűg az orgona. Mindezek után is visszatér az a bizonyos kérdés: „Érted-e?” Érted-e, hogy rólad, neked mit mond a prédikáció? Hogy neked mit kínál Jézus az úrvacsorában?

Mikor fiunk született, bementem feleségemhez a kórházba. Várnom kellett. Nézegettem a sok csecsemőt. Közvetlenül előttem feküdt az egyik, s váratlanul a kicsire mutatva megszólalt a nővér: „A Gáncs úr szolja az ujját...” Hirtelen minden más lett. Belém hasított: ott az, akit közönyösen néztem, a miénk, az enyém... Az én fiam...

Engedjük, hogy Isten Lelke ebben a mély értelemben felvesse naponta a kérdést: vajon érted-e, hogy az a Gyermeke a bethelmei jászolban kicsoda, és kicsoda a számodra? Érted-e, hogy a kereszt a templom tetéjén mit hirdet? Érted-e és keresed-e minden reggel a megfeszített Jézust, aki nem akar ki, hanem a te Megváltó? Vajon érted-e, hogy minden azért van, hogy őt megtaláld, mint a szántóföldbe rejtett kincset...

A komornyik végre megértette, amit olvasott. Fülöp szavai megnyitották értelmét és szívét. Ennek jele, hogy a folyóhoz érkezve ő maga kérte, hogy Fülöp keresztelje meg – és az is, hogy örömmel ment tovább.

Bár sok szívet rázna fel a visszatérő kérdés: vajon érted-e?

■ GÁNC S ALADÁR

SEMPER REFORMANDA

„Mi, kiknek az ige fegyverünk, ne küzdjünk ököllet. (...) A mi hivatásunk prédikálni és túrni, nem pedig ököllet csapkodni és harcolni. Így Krisztus és az ő apostolai sem romboltak templomokat, és nem törettek össze képeket, hanem megnyerték a szíveket Isten igéjével, mire a templomok és képek maguktól omlottak össze.”

► Luther Márton: A szász hercegekhez a lázongó lélekről (fordította Mayer Endre)

www.evelet.hu

Mint ismeretes, az Evangélikus Életben megjelenő írások egy hét késleltetéssel kerülnek az EvÉlet on-line adatbázisába. A www.evelet.hu címen azonban a „nyomtatott újság” megjelenésével egyidejűleg megtekinthető az aktuális lapszám tartalomjegyzéke.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 14. VASÁRNAP – Gal 5,16–24

Üdvös viaskodás

Pál apostol szóhasználatában a test magát az embert jelenti, nem csupán lényének egy részét vagy összetevőjét. Pál – Gamáliel rabbi egykori tanítványaként – az Öszövétségben az emberre mint „gyűjtőfogalomra” használt kifejezést (test) szó szerinti fordításban ülteti át az Újszövetség görög nyelvére. Új fordítású Bibliánk ótestamentumi szövegeknél már nem követi ezt a gyakorlatot, Pál leveleiben viszont éppen azért alkalmazza, mert az apostol is ezt tette.

Károli Gáspár Bibliájában viszont még gyakran találkozunk ilyen és hasonló fordulatokkal: „Az Úr dicséretét beszélje ajkam, és az ő szent nevét áldja minden test örökkön örökké!” (Zsolt 145,21) „És megjelenik az Úr dicsősége, és minden test látni fogja azt...” (Ézs 40,5) „És megérti minden test, hogy én, az Úr vontam ki kardomat hüvelyéből...” (Ez 21,5) „Hallgasson minden test az Úr előtt...” (Zak 2,13) Ezekben a példákban világos, hogy a „test” szót értelemszerűen „ember”-nek kell fordítani, illetve a „minden test” szókapcsolatot „minden ember”-nek, azaz „mindenki”-nek. (Az angol „everybody” kifejezést is „mindenki”-nek fordítjuk, nem „minden test”-nek, pedig szó szerint ezt jelenti!)

Amikor tehát Pál a Lelket (Pneuma) állítja szembe a testtel, akkor a Szentléleknek az emberrel, az emberben, az emberért folytatott küzdelemről beszél. Pál nem úgy gondolja, hogy az embernek

csak a hús-vér teste áll szemben a Szentlélek törekvéseivel. Az emberre sokkal inkább az jellemző, hogy mindenestül ellenáll, bár kétségtelen, hogy az elsőként említett kívánságok (házaságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás) a hús-vér test ösztönvilágából erednek. Mégis joggal beszélünk parázna lelkekről is. A bálványimádás pedig „teológiai bűn”, amelynek gyökere kifejezetten a lélekben van.

Az ember Isten elleni bűnös lázadása a bibliai őstörténet szerint azzal kezdődik, hogy az őszülő k a tiltott fa gyümölcsét illetően megkérdőjelezi Isten szavahihetőségét (valóban meghalnak-e, ha esznek belőle, vagy esetleg ők is olyanok lesznek, mint Isten?). Ezzel egyben megkérdőjelezi Isten irántuk való jóindulatát is (Isten vajon nemcsak féltékenységéből tiltotta-e el őket a tudás fájától, mert nem akarta, hogy olyanok legyenek, mint ő?). És azóta is minden világra jövő emberben ott van a kételkedésnek ez a gyökere: igazat mond-e Isten, amikor igéjében szól hozzánk, és valóban a javunkat akarja-e? Tilalmi tényleg a védelmünket szolgálják, vagy meg akar általuk fosztani minket az élet örömeitől?

Ne tagadjuk, törvényszerűnek érezzük, hogy ami szerintünk jó, az Isten szerint vagy erkölcsi értelemben rossz, vagy az egészségünkre káros. Valljuk

meg, hogy nemcsak ismerjük a viccesen hangzó, de valójában Isten elleni lázadást kifejező mondatot – „ami az életben jó, az vagy erkölcsstelen, vagy hizlal” –, hanem gyakran azonosulunk is vele! Az erkölcs pedig nem testi kategória! Pál szerint az ember, mint erkölcsi személyiség is, születésénél fogva eleve szemben áll az Istennel. Olyan istent akar, akinek ő mondhatja meg, mi az erkölcsi jó és rossz, és akinek hatalmát a maga céljaira használhatja fel. Ez a bálványozás lényege. A bálványisten – áldozatkért cserébe (mágia, varázslás) – akaratát az ember akaratához igazítja, és az erkölcsi jó kérdésében is elfogadja az ember ítéletét.

A felsorolásban ezután következő bűnök (ellenségeskedés, viszálykodás, féltékenység, harag, önzés, széthúzás, pártoskodás, irigység, gyilkosság) forrása pedig kétségtelenül az emberi lélekben van. Természetesen az értelmet és az akaratot sem hagyják érintetlenül.

A sort záró részegeskedésnek és tobzódásnak ismét a test ösztönvilágában találjuk a gyökereit. Pál a felsorolásban nem tesz különbséget a test, a lélek, az akarat és az értelem bűnei között, hanem mindegyiket a test kívánságaként foglalja össze. Ezért nem kétséges, hogy a testet ebben az öszövétségi szóhasználatra emlékeztető összefüggésben az egész ember megjelölésének kell tekintenünk.

A VASÁRNAP IGÉJE

A test kifejezéssel meghatározott embernek pedig – Pál szerint – maradéktalanul el kell tűnnie, keresztire kell feszítenie, hogy a Szentlélek által teremtett új, lelki ember életre kelhessen, aki a testi születésben örökölt kívánságokat megtagadva a Lélek kívánságait teljesíti. Ezek pedig „szerelem, öröm, békesség, türelem, szívség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás”. Mindezek azonban csak akkor és csak addig vannak jelen, amíg a testi születésben örökölt kívánságokat erővel el tudjuk nyomni, folyamatosan meg tudjuk öldökölni. Ez halálunkig tartó küzdelem, amelyben a magunk erejére hagyatkozva biztosan elbukunk. A Szentlélek ereje azonban mindig elég a győzelemhez.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Imádkozunk! Jöjj, Szentlélek! Nélküled tehetetlenek vagyunk az Ádám örökségeként bennünk lakó bűnnel szemben! Kérünk, naponta öld ki belőlünk a bűn kívánságait, hogy Krisztus örökös társaiaként, Isten gyermekeiként élhessünk most és az örökkévalóságban. Ámen.

Oratio œcumenica

[Lelkés:] Istenünk, te el nem múló szeretettel hordozod népedet, és egyházad közösségében örökkévaló kincsekkel gazdagítod.

[Lektor:] Add, Urunk, hogy megbecsüljük a keresztiség ajándékát, amellyel egyházad testének részévé letünk, ahol igédben és szentségeidben nekünk is újra meg újra felkínáld kegyelmedet! Tarts meg bennünket a gyülekezet közösségében! Szüntelenül őrizd és gyarapítsd nyájadat! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, tedd hajlékkodá szívünket, és add, hogy Szentleked által megismerjük kegyelmed gazdagságát, hogy igyekezzünk meghálálni irántunk való jóságodat, és már ebben az életben megízleljük az üdvösség örömeit! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, indíts bennünket bűnbánatra, és emlékeztess méltatlanságunkra, hiszen visszaéltünk kegyelmeddel és minden ajándékkal! Mégse fordulj el tőlünk, hanem vezess vissza a veled való közösségbe, nap mint nap erősítsd hitünket, és tarts meg minket nyájadban! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, oltalmaz minket minden gonosztól: a háborútól, a gyűlölködéstől, a természeti katasztrófáktól és a készületlenül érő haláltól! Engedd, hogy életünk minden napján élő hittel, Lélekben és igazságban szolgáljunk téged! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, vigasztald a bánkódókat, gyógyítsd a betegeket, segítsd fel az elesetteket! Légy közel és tá-

vol élő szeretteinkkel! Őrizd meg mindnyájunkat kegyelmesen! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, oltalmaz bízunk a gyermekeket és az ifjúságot. Tedd eredményessé és hatékonyá mind azok munkáját, akikre nevelésüket bíztad! Add, hogy míg gyarapodnak testben és szellemekben, növekedjenek az előttem és az emberek előtt való kedvességben is! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkés:] Hallgass meg bennünket, Urunk, és áld meg minket! Te néped könyörgését minden reménységet meghaladó módon teljesíted: adj most is többet és jobbat, mint ahogyan kérni tudjuk, szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] Ámen.

AKI TITEKET HALLGAT...

Az igehirdetés pasztorális karaktere

A prédikáció vasárnapról vasárnapra az elvárások nagysága és hiánya közötti feszültségben szólal meg. Az igehirdetéssel kapcsolatos hallgatói elvárások egyrésztől rendkívül nagyok. Talán nem túlzás azt állítani, hogy alig van még egy olyan retorikai műfaj, melytől a hallgató azt reméli, hogy általa életének nagy kérdéseire új fényt vetül. Hogy a kimondott szó új nézőpontból mutatja meg problémáit, nyugtalanító kérdéseit, egzisztenciális krízisét.

Egy ünnepi köszöntőtől az adott alkalomhoz illő szolid megemlékezést vár az ember, egy politikai beszédétől pedig meggyőző érvelést valami mellett vagy ellen a társadalom helyzetére nézve. Az előszóban elhangzó beszédformák közül a prédikációval szemben azt a különös „követelményt” támasztják, hogy életre vivő szavá kell lennie, mely az élet mélységeit-magasságait tárja fel Istenben. Megszomorít vagy könnyet szarít, felemel vagy letaszít, fényt gyújt a sötétben, oldja a félelem bilincseit.

Az igehirdetéssel kapcsolatos hallgatói elvárások ugyanakkor megcsappantak. Ez következtethető ki abból, hogy az elhangzott prédikáció alig beszédtema a gyülekezetben. Abból, hogy az igehirdető kevés pozitív vagy negatív visszajelzést kap az elhangzottakra. Abból, hogy az „Olyan szépen beszélt!” jó szándékú dicséretet leginkább udvariasságból mondják. S abból is, hogy többévi igehirdetői szolgálat után egyik-másik lelkész elkeseredve kénytelen tudomásul venni, milyen kevéssé formálta a gyülekezet tagjait mindaz, ami a szószéken elhangzott.

Az elvárások nagysága és hiánya közötti feszültségben szólal meg a prédikáció hétről hétre. Ez frusztrációt generál lelkészen és gyülekezetben egyaránt. Az „ige egyházának”, úgy tűnik, komoly gondjai vannak az igével és az evangélium elvengésének megőrzésével.

Hol a baj? Miért veszít a keresztény igehirdetés egyre inkább pasztorális

IGE+HIRDETŐ

(életre segítő, vigasztaló) erejéből az egyház falain belül és kívül?

A probléma gyökere véleményem szerint a prédikáció egyoldalúan leszűkített, tanítói célzatú megszólaltatásában van. Az igehirdetés túlságosan a hitigazságok dogmatikus magyarázatára koncentrált. A legtöbb prédikáció pusztán ismereteket kínál az ó- vagy újszövetségi kortörténet megértéséhez vagy az egyes igék teológiai jelentéséhez. Ezzel pedig árkot és a hallgatók és a bibliai ige közé. Az ilyen igehirdetés nem más, mint a belső egyházi nyelv kifejezéseinek monoton ismételtetése (megváltás, bűn, megtérés, kereszthalál, Krisztus elszenvedte bűneink büntetés-

sét...). Mintha Isten jelenléte és munkája ezekhez a kifejezésekhez lenne kötve. A betűhöz való ilyenforma ragaszkodás megöl (vö. 2Kor 3,6), és kiűzi a Lelket, pedig a feladata az lenne, hogy kiárássa.

Életre vezető és életet formáló pasztorális szóvá válhat a prédikáció, ha pusztán információ helyett a valóság egy új, másik arcát rajzolja a hallgatóság elé. A világról, az Istenről és a magunkról alkotott kép teljesebb lesz. Nemcsak azt látom, ami a szemem előtt van, hanem azt is, amivé lehet. A minden mögött meghúzódó isteni jelenlét átjárja és megleveníti a hétköznapokat. „Mert ahogy az eső és a hó lehull az égből, és nem tér oda vissza, hanem megöntözi a földet, termővé és gyümölcsözővé teszi; magot ad a magvetőnek és kenyert az éhezőknek, ilyen lesz az én igém is, amely számból kijön: nem tér vissza hozzám üresen, hanem véghezviszi, amit akarok, eléri célját, amiért küldtem.” (Ézs 55,10–11)

■ PERCEZ SÁNDOR

LAPUNK OLVASHATÓ A VILÁGHÁLÓN IS A WWW.EVELET.HU CÍMEN.

„Őrizd az őt, s hozz elő újat!”

► „Veni Sancte! A Lélek megőrzi, ami régi, és megújítja, amit meg kell újítania. Őrizd meg a régi értékeket, és lásd meg, hol van szükség újításra, változtatásra!” – szeptember 1-jén ezekkel a szavakkal bocsátotta útjára Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke Homoki Pált, a Soltvadkerti Evangélikus Egyházközség megválasztott új lelkészét. Az ünnepi istentisztelet iktatási szolgálatát Lupták György, a Bács-Kiskun Egyházmege esperese végezte.

Az egyházkerület püspöke Mt 4,18–22 alapján tartott igehirdetésében felidézte saját emlékeit: pályája elején ő is egy harminckilenc éves szolgálatot folytatott, akárcsak a templom oltára előtt álló fiatal lelkész, aki Káposzta Lajos esperes közel négy évtizedes munkáját viszi tovább Soltvadkerten.

Az egyházközségben négy éve munkálkodó lelkész már hatodéves szolgálatát is itt kezdte, majd – egy év miskolci kitérő után – beosztott lelkészként került vissza Soltvadkertre. Ismeri tehát a meglévő értékeket, az új felépítésének a kihívása pedig számára mostantól veszi kezdetét.

Beiktatásának alkalmából Ho-

moki Pál Ef 5,8–9 alapján hirdette Isten ígését, s prédikációjában kérdések özönét fogalmazta meg parókusi szolgálatának egyszerre örömteli és nyomasztó felelősségével kapcsolatban. Elmondta, hogy nem programot akar hirdetni, csak egy kéréssel szeretne fordulni a gyülekezethez: „Gyertek velem!” Hangsúlyozta, hogy Isten hűséges szolgálójaként nem magányos harcos és mindent mindenkinél jobban tudó nagytiszteletű úr akar lenni, hanem társ a munkában.

Az ünnepi közgyűlést Pécza Ferenc, a Soltvadkerti Evangélikus Egyházközség felügyelője nyitotta meg. A Déli Egyházkerület felügyelőjének, Radosné Lengyel Annának és Lupták György esperesnek az üdvözlő szavai után Süller Zsolt, a Tordas–Gyúrói Evangélikus Egyházközség lelkésze, majd Fellegvári Zoltán, a miskolci Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola igazgatója köszöntötte az újonnan beiktatott lelképást.

A bodelshauseni testvérgyüle-

kezet nevében Hermann Messner lelkész tolmácsolta a németországi hívek üdvözlését. Font Sándornak, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés elnökhelyettesének, a gyülekezet presbiterének a köszöntése után Lehoczki Ferenc polgármester jókívánásaival zárult a köszöntések sora.

■ PETRI GÁBOR

Kettős ünnep Domonyban

► 1881 óta mindössze három lelkésze volt a domonyi evangélikus gyülekezetnek, akik tehát egyenként átlagosan negyven évig szolgáltak az 1681-ben alapított egyházközségben. A parókus lelképászorok sorában – a hivatalosan múlt vasárnap, szeptember 2-án szolgálatba állt – Sággy Balázs a tizenhatodik. Őt a domonyi templom szentelésének kétszázharmincadik évfordulója alkalmából tartott ünnepi istentiszteleten iktatta hivatalába Mekis Ádám, az Észak-Pest Megyei Egyházmege esperese.

Sággy Balázs a Veszprém megyei Nagyalásnyból származik. Édesapja – Sággy András – az ottani evangélikus gyülekezetben szolgált, majd a Celldömölki Evangélikus Egyházközség választotta lelkészévé. Balázs a Pápai Református Kollégium Gimnáziumában érettségizett; az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakán 2002-ben szerzett diplomát, és az Ágfalvai Evangélikus Egyházközség beosztott lelkésze lett.

Teológusévei alatt két ízben is lehetősége nyílt arra, hogy az USA-ban „nyaraljon”, pontosabban hogy aktívan bekapcsolódjon egy ottani evangélikus ifjúsági tábor gyermekmunkájába. 1999–2000-ben a neundetelsai Augustana-Hochschulében folytatott tanulmányokat; ez a tanév németnyelv-tudásának elmélyítése szempontjából is meghatározó volt a számára. Balázs 2001-ben feleségével együtt egyéves ösztöndíjat kapott az Amerikai Egyesült Államokba, ezután viszont a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Nyelvi Intézetében történetesen német szakfordítói diplomát szerzett. (Sággy Kata ma már szintén lelkész; a lelképástor házaspárnak két gyermeke van: Eszter és Balázs Boldizsár.)

Az újonnan megválasztott pásztor elődjének harmincöt évig tartó gyülekezetépítő munkáját folytathatja. Baranyai Tamás ugyan nyugalomban vonult, de – hosszú szolgálatának is köszönhetően – Domony kétszázharminc éves evangélikus templomát ma is „elő kövek” alkotják.

Prédikációjában Sággy Balázs a békéltetés szolgálatának fontosságát emelte ki. Lelkeszi hitvallásaként és programjaként megfogalmazta: szolgálni, nem pedig nem uralkodni szeretne; alapvető nyitottsággal fog közeledni az emberekhez, és a hívek hétköznapjaiban való aktív szerepvállalásra törekszik.

Az ünnepi istentiszteleten igei köszöntőt mondott dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke és D. Szabik Imre nyugalmazott püspök, de az istentisztelethez kapcsolódó közgyűlésen köszöntötte az újonnan beiktatott lelkészt – többek között – Benczúr László egyházkerületi felügyelő és természetesen a leköszönő lelkész, Baranyai Tamás is. A kuhmói finn testvérgyülekezet üzenetét Kari Nikulainen esperes adta át. Az ősi confirmát harminchétf Luther-kabátba öltözött lelkész énekelte.

■ CZÖNDÖR ISTVÁN

Új munkás a lelki építkezésben

◀ Folytatás az 1. oldalról

A telekgerendásiak egy falugyűlésen kinyilvánították templom-építési szándékukat, s a községi tanács úgy döntött, hogy térítésmentesen örökre az evangélikus egyháznak adja a község közepén elterülő park egy részét egy új templom és gyülekezeti helyiségek építésének a céljára. A templomot – 1992. szeptember 20-án – D. dr. Harmati Béla püspök szentelte fel.

A múlt vasárnapi ünnepi istentiszteleten Gáncs Péter Ef 2,19–22-t választotta igehirdetése alapjául, mivel az alapkövetélés ünnepén ugyanez az ige hangzott el. Prédikációjában felidézte a templomépítés történetének izgalmas részleteit, annak a vállalkozásnak a főbb epizódjait, amely a sok önként vállalt ingyenmunka ellenére is messze meghaladta a kicsiny leánygyülekezet anyagi erejét.

Az építési tervekét Benedicty Gyula építész, a villamos terveket Gálik András villamosmérnök – mindketten a békéscsabai gyülekezet presbiterai – ingyen készítették. Nagy segítséget nyújtott a telekgerendásiak számára a békéscsabai gyülekezet, a helybeli állami gazdaság, a kormány, a mikkelmi finn gyülekezet támogatása, a Gusztáv Adolf Segélyszolgálat, a Luther Márton Szövetség és a Lutheránus Világszövetség adományai, valamint különböző egyének, intézmények támogatása. Telekgerendás népe példás buzgósággal fogott össze, és vett

részt az építkezés előkészítő munkáiban.

Gáncs Péter kiemelte, hogy hatalmas ajándékot kapott a telekgerendási evangélikus közösség ezel a templommal, amely kiemelkedő tervezésével, esztétikájával és kiváló atmoszférájával sok régi, patinás templomot túl szárnyalva „dobogós helyen áll” a kerület püspökének szemében.

Megdöbbentő adatot hallhattak a hívek, amikor Gáncs Péter hangsúlyozta, hogy tizenöt esz-

tendeje a templomszentelési istentiszteleten harminchétf (!) keresztelőt végeztek el a lelkészek. Kevesbé örömteli tény, hogy bár a 2001-ben végzett népszámlálás során több mint négyszázan vallottak magukat evangélikusnak a faluban, ma csupán az egytizedükről tudnak az egyházközségben.

„Akkor tudunk igazán örülni ennek az évfordulónak, ha meglátjuk, hogy Isten tovább akarja folytatni az itt megkezdett munkát” – a püspök e szavakkal már Liptákné Gajdacs Mária kezdődő szolgálatára utalt. Az új lelképásztor – békéscsabai kórházlelkészi munkája mellett – egyéves megbízást kapott, hogy missziói lelkészként heti rendszerességgel istentiszteletet és egyéb alkalmakat tartson a gyülekezetben, valamint közösségépítés céljából lelkési látogatásokat végezzen a falu evangélikusai között.

Gáncs Péter igei áldással küldte ki missziói szolgálatába Telekgerendás új lelkészét (képünkön).

■ – PETRI –

Európa: mítosz és álom

Amikor ezek a sorok napvilágot látnak, kis küldöttségünkkel reménység szerint Erdélyben leszünk, szeptember 5. és 8. között kerül ugyanis sor a III. európai ökumenikus nagygyűlésre. A helyszín: Európa ez évi kulturális fővárosa, amelyet a románok Sibiu-nak, a németek Hermannstadtnak, mi, magyarok pedig Nagyszebennek hívunk. Ebben a hármasságban szinte tetten érhető Erdély, sőt egész Európa színgazdagsága.

Bernard Henri-Lévy francia író, filozófus egyszer így fogalmazott: „Európa nem egy hely, hanem egy gondolat.” A kontinenssel kapcsolatban egy mítoszt és egy álmot kell felidézni.

A görög mitológiában Zeusz beleszeretett a tenger partján sétálgató föníciai királylányba, Európába. A főisten bika alakjában ment el a szép leányért, és szarvai közé kapta őt. Nekiiramodott, és a tengeren át magával ragadta Kréta szigetére. Európának aztán három gyermeke született Zeusztól. A mitológiai hagyomány szerint tehát egy nyugatra szöktetett ázsiai királylányról neveztek el kontinensünket.

A mítosz erőszakot, kényszert és ármányt sugall. Magunk előtt látjuk a bika vadságát, azonosulunk a tengeren való hanyattatás gyötrelmeivel, nem utolsósorban pedig újra és újra átéljük a szé-

gyent, amelyet Európának el kellett szenvednie.

Ismerünk egy álmot is. Ez is Ázsiába vezet vissza bennünket, akárcsak a mítosz. Az Apostolok cselekedeteiről szóló könyv szerint Tróászban váratlanul egy macedón harcos jelent meg álomban Pál apostolnak, ilyen szavak kíséretében: „Jöjj át (...), légy segítségünkre!” (16,9) A szerzőnek, Lukácsnak a tömör tudósítása így rögzíti aztán a tényeket: „...oda hívott minket az Isten, hogy hirdessük nekik az evangéliumot.” (16,10) Ez a jelenet nem más, mint a pogány Európának a kereszténységhez intézett segélykiáltása. Pál meghallja ezt a sikolyt, és elindul. Vele együtt pedig a Jézusról szóló jó hír, az evangélium is eljut Európába. A Szentlélek életet lehel a haldokló görög-római világba. Ennek nyomán egy új Európa született.

Pál apostol ekkor még nem tudhatja, legfeljebb belül érzi: számára ez a halálba vezető út is, hiszen egykoron majd Rómában kell vértanúhalált hálnia. Ám éppen ezzel pecsételi meg elhatározását, mintegy bizonyosságot is téve arról, amit az óegyházi tanúk majd így vallanak meg: „A mártírok vére az egyház magvetése.” Az evangéliummal együtt tehát a jézusi keresztordozás lelkülete is eljutott az addig jobbára csak a szépségnek, a filozófiai eszméknek és a technikai csodáknak hódoló Európába.

ÉGTÁJOLÓ

Idővel aztán ismét elhalványult ez az álom, és a mítosz újra utat tört magának. Az önfelelődozást felváltotta az önmegvalósítás vágya. A szelídseget az erőszak, a szegénységet a gazdagság, a szeretetet pedig a gyűlölet. Zeusz bikája újra csak fújtat és zihál. Orrlika tágul, farkával csapdos, rút patáival pedig eltapossa az útjába kerülő védtelen élőlényeket.

Európa ma is a pogányság felé tart. Akár jobbra, akár balra nézünk, hódító pogány eszmékkel találkozunk. Évtizedeken át inkább csak a keletről jövő pogányságot ismertük: az istentagadást és a személyi kultuszt, a materialista világnézetet és az úgynevezett tudományos szocializmust. Most már élesebb a szemünk a nyugatról érkező pogány eszmékre is: ezoterika és varázslás, az erőszak és a szépség kultusza, valamint a szabadság szabadossággal való fölcserélése. Újpagány tanok pedig még híveink gondolkodásába és érzésvilágába is beférkőznek, amikor Jézusról mint

pártus hercegről beszélnek, és inkább tudnak Csaba királyfiról, mint az apostolokról.

Ám talán ma is kapunk egy álmot. Ismét hallhatunk ilyen vészjelzést: „Jöjj, siess segítségünkre!” Ezért aztán ma is elindulhatunk Pál apostollal, batyunkban az evangélium üzenetével.

Ha ismerjük Jézus Krisztus evangéliumát, az arra is kötelez minket, hogy másoknak is átadjuk. Sokan várják, közelben és távolban, hogy a segítségükre siessünk. Nem a saját bölcsességünkkel, hanem a vigasztaló Szentlélek erejével. Adja Isten, hogy legyenek nekünk is álmaink.

Kis küldöttségünk az európai egyesülés, benne az egymástól szétszakított testvérek összeforrásának álmával utazik Nagyszebenbe.

Tartani lehet azonban attól, hogy az álom hamar szertefoszlik. E cikk írásakor kaptam kézhez Adorjáni Dezső Zoltán kolozsvári püspök drámai felhívását, amelyet a nagyszebeni ökumenikus találkozó közvetlenül megelőzően intéz számos európai egyházhhoz. Egyebek mellett megállapítja, hogy „Romániában a felekezeti kapcsolatok soha nem tapasztalt történelmi mélypontra jutottak”. Ebben az összefüggésben szól a Román Ortodox Egyház és a görög katolikusok, illetve a Román Ortodox Egy-

ház és a romániai (magyar) reformátusok közötti új keletű feszültségekről. Levelemben a püspök arra kéri Európa keresztényeit, hogy imádkozzanak: a nagygyűlést ne a gyűlölet, a gonosz és negatív érzelmek határozzák meg, hanem a hit, a remény, a szeretet és a testvéri egymásra találás.

Ez a felhívás emlékeztet a macedón harcos kérésre: „Jöjj, siess segítségünkre!” Nagyszebenben éppen ezért tanúskodni szeretnénk Jézusról, aki nem tomboló bika, hanem szelíd bárány.

Egy örömtelen világnak szeretnénk hirdetni az örömhírt. Egy sötét vagy félhomályos közegben idézzük a nagygyűlés mottóját: „Jézus Krisztus világszereplője ragyog mindannyiunkra – reménységgel Európa megújulására és egészségére.”

A mítosz a múltban gyökerezik, az álom a jövőre irányul.

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

Közel – és még közelebb

Az elmúlt hét végén az Alberti és az Irsai Evangélikus Egyházközség közös testvérgyűléseket tartott, a Sepsiszentgyörgyi Evangélikus-Lutheránus Egyházközségnek a küldöttségét fogadta. A szombati kirándulás keretében Pannonhalmán a bencés főapátságot, majd Győrben az Öregtemplomot és a hozzá tartozó intézményeket tekintették meg. Igazi lelki élmény volt vasárnap a résztvevők számára az alberti templomban tartott tanévnyitói istentisztelet, majd a délutáni közös találkozás, ahol a sepsiszentgyörgyiek jelképes ajándékként egy-egy székelykapu-makettet adtak át meghívóiknak, jelezvén: amilyen nagy szeretettel fogadták őket, olyan szélesre tárják előttük ők is kapuikat.

■ KRECSÁK JÁNOS felvétele

A Lutheránus Világszövetség (LVSZ) meghívására augusztus 22-én és 23-án látogatást tett a genfi Ökumenikus Központban öt olyan európai egyházi vezető, akik az elmúlt két évben álltak szolgálatba. A püspökök és egyházi elnökök megbeszéléseket folytattak dr. Ishmael Nokóval, az LVSZ főtitkárával, dr. Eva-Sibylle Vogel-Mfatóval, a szervezet Európa-titkárával, valamint a különböző osztályok vezetőivel és az egyes projektek irányítóival. A résztvevők számos bilaterális tárgyalást is folytattak, valamint közösen készültek a világ mintegy hetvenmillió evangélikusát tömörítő világszövetség 2010-ben tartandó stuttgarti nagygyűlésére. A képen állnak (balról jobbra): dr. Kjell Nordstokke, az LVSZ Missziói és Fejlesztési Osztályának igazgatója; dr. Milos Klátik, a Szlovákiai Evangélikus Egyház elnök-püspöke; Joel Dautherville, a franciaországi evangélikus egyház elnöke; dr. Ismael Noko; dr. Stanislav Pietak, a csehországi sziléziai evangélikus egyház püspöke, valamint dr. Fabiny Tamás püspök. Ülnek: dr. Eva-Sibylle Vogel-Mfató és Dagmar Magold, a svájci és liechtensteini evangélikus egyház elnöke.

► EvÉlet-infó

Október a reformáció hónapja

Felhívás jegyrendelésre, felkérés a programokról való tájékoztatásra

A kellemes szeptemberi napok óhatatlanul az ősze vezetnek át bennünket. Az őszi pedig számunkra, protestánsok számára a jeles hónappal kezdődik, amelyet a reformáció havának nevezünk, és amelyet a reformáció szellemiségének, lelkiségének, értékeinek sokféle kifejezésével ünnepelhetünk meg.

Ennek jegyében tiszteletteljes szeretettel buzdítom gyülekezteinket, intézményeinket és szervezeteinket arra, hogy a főté mához kapcsolódva (Jézus Krisztus világhossága ragyog mindannyiunkra – reményesség Európa megújulására és egységére) szívességedjenek megszervezni a maguk helyi programját, majd a programfüzetünkben való regisztráció érdekében legkésőbb szeptember 17-ig küldjenek róla tájékoztatást (MEÖT – Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa, 1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3.; tel.: 1/371-2690; e-mail cím: oikumene@meot.hu).

A rendezvénysorozat főpillére az október 7-én 17 órakor az Uránia Nemzeti Filmszínházban megrendezendő *ünnepi megnyitógála*, valamint az október 28-án 18 órakor a győri evangélikus templomban megtartandó *ünnepi reformációi istentisztelet*.

Tekintettel az Uránia Nemzeti Filmszínház befogadóképességére, bizalommal kérem, hogy a jegyeket – amelyekért

az elmúlt évben bevezetettek szerint 500 forintos pénzzadományt is remélünk – szintén legkésőbb szeptember 17-ig rendeljék meg a fenti elérhetőségek valamelyikén.

Az ünnepélyes megnyitógálán – mint arról már korábban hírt adtunk – az ünnepi beszédet dr. Kroó Norbert, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke tartja. Az ígéretesen gazdag kulturális műsort Eperjes Károly színművész, a Gryllus testvérek, Pátkay Imre zongoraművész és a Corvina Consort ének- és hangszeregyüttes adják. Központi rendezvényként a következő programokat tervezzük még: *Doktorok Kollégiuma szekcioulést* Kaposvárott október 5-én, *területi női találkozót* Csurgón október 13-án, *Theologiai Szemle- napot* Kecskeméten október 18-án, a *Gustav Adolf Werk jubileumi konferenciáját* szintén Kecskeméten október 19-én és *missziói konferenciát* Vácott október 21-én.

Az Október a reformáció hónapja 2007 elnevezésű rendezvénysorozattal kapcsolatosan minden érdeklődő imádságos, aktív részvételét, a megfelelő információszolgáltatást, illetve a jelentkezési határidő betartását kéri a szervezőbizottság nevében:

■ DR. BÓNA ZOLTÁN, a MEÖT főtitkára

Tíz nap a Bárka-táborban

Egy táborvezető naplójából

► Tavaly találkoztam a Bárkával életemben először. Egy jó barátom hívott el a tavaszi táborralálkozóra, amely háromnapos volt. Bár kezdetben kissé izgultam – hiszen nem volt előzőleg kapcsolatomban mozgássérült emberekkel –, ez hamar elpárolgott, és nagyon jól éreztem magam. Ezt követte a nyári tábor, ahol még inkább megbizonyosodtam arról, hogy jó helyre kerültem. Szívmelegengetőnek és megindítóknak találtam, hogy ez a maroknyi ember milyen lelkesedéssel és odaadással dolgozik azon, hogy az együtt töltött tíz nap mindannyiunk számára a lehető legjobban sikerüljön. Aztán a sors úgy hozta, hogy idén én lettem az egyik táborvezető, így másodmagammal új kihívásoknak kellett megfelelnem...

A tábor egyik elve, hogy nem igyekszünk állandó segítő-mozgássérült párokat kialakítani, hanem mindenki ott működik közre, ahol épp hasznossá tudja, szeretné tenni magát, illetve segítséget is bárkitől lehet kérni, aki éppen segítséggel arra jár. Reményeink szerint ez elősegíti a jó értelemben vett keveredést, és alkalom nyílik rá, hogy több embert jobban megismerjünk. Persze így fennáll a lehetősége az egyéb értelemben vett keveredésnek (kavarodásnak) is, például a reggeli készülődés, útnak indulás elhúzódságának, de szerintünk megéri.

Alapelvünk továbbá, hogy a Bárka nem táboroztatás, hanem együtt táborozás, ahol a barátainkkal találkozunk – no meg új embereket ismerünk meg, hiszen a résztvevők csoportjának összetétele nem kötött, szeretettel várunk mindenkit.

A programok tekintetében próbáltunk tartalmas, de nem feleszes tervet készíteni, hogy lehetőleg mindennap elég idő jusson a kötetlen beszélgetésekre, sétákra is. A napokat keretbe foglalta a gitáros ébresztő, a szedelődzködés, a közös reggeli és a szintén közös vacsora, mely után áhítatot tartottunk. Ha az idő megengedte, táborfüzet raktunk és körbeültük az áhítatkor. A tűz még sokáig égett, pattogott, körbefonva sajátos nyáresti hangulatával a táborozókat. Borús éjszaka – idén volt ilyen bőven – az ebédlőben gyűjtöttünk mécseseket.

Augusztus 6-tól 15-ig voltunk Kemesmihályfán, az idén felavatott Mevisztáborhelyen. Magam nem láttam a felújítás előtt, de akik igen, meg sem ismerték, annyira szép és főleg jól használható, akadálymentes, kellemes lakhely lett belőle. Vonattal is remekül megközelíthető, így jöttek a Budapestről érkezők, a többieket kisbusszal szállítottuk.

Szerencsére a környék számos lehető-

séget tartogat a napok kellemes eltöltésére. Voltunk a szomszédos Tokorcs település magánrepülőterén, melynek hangárját a szívélves tulajdonos meg is nyitotta előttünk. Jártunk a táborhelytől nem messze található Mesterin, ahol ba-

ráságos meleg vizes strand várt minket, nem kevésbé barátságos személyzettel, akadálymentes kiépítéssel. Szintén a közelben található a Ság hegy, amely masszív és izasztó emelkedővel remek egynapos kirándulást kínált. Celldömölkön lehetőség volt sétálásra, vásárlásra is. Nem kis szerencsénkre épp ottlétünk-kor tartották a kemesmihályfai falunapot, színes programokkal, előadásokkal, hajnalig tartó mulatozással.

Idén különösen sok új segítő érkezett táborunkba. Noha volt bennünk egy kis aggodalom amiatt, hogy vajon zökkenőmentesen formálódik-e közösség be-

lölünk, ez az első napokban szertefoszlott, tapasztalva rendkívüli segítőkészségüket. Szinte már az lett a probléma, hogy – ahogyan egyikünk megfogalmazta – alig tud munkálkodni, mert amint elkezdi valamit, ketten tüstént ott teremnek segíteni. És ez nagyon jó, ez-úton is köszönet nekik!

Nehéz megfogni egy Bárka-tábor hangulatát. Valahogy a hétköznapokhoz képest teljesen más időszámítás és más állapot jellemzi őket. A résztvevőknek alkalmuk nyílik rá, hogy elgondolkodjanak rajta, melyek is az igazán fontos dolgok az életben. Számomra például furcsa a táborból bemenni a városba, látni a sok rohanó embert és belegondolni, hogy te jó világ, máskor én is ennek vagyok a része...

Azzal is szembesülhetünk, hogy az akadálymentesség terén még bőven van hová fejlődni. Ugyanakkor az egyes emberek többségében jóindulatúak és segítőkészek, bár általában nem tudják, hogyan viselkedjenek egy mozgássérült emberrel. Azt hiszem, a fogyatékkal élőknek segítségnyújtáshoz semmilyen különleges képesség nem szükséges, csak egyszerű emberség, jóindulat – körülményeskedés és mesterkedés nélkül, természetesen.

Szóval nehéz leírni egy Bárka-tábor hangulatát, de álljon itt néhány idézet a résztvevőktől: „Ma én segíték a Nikinek az áhítatban, holnap pedig ő fog nekem.” „Mindegy, hogy kire nézek, fiú vagy lány, fiatal vagy idősebb, mindegy, ugyanúgy segít, ugyanolyan. Minden nagyon jó, tényleg minden nagyon szuper, itt nem küld senki aludni, akkor fekszem le, amikor akarok.” „Személy szerint nekem nagy élmény volt a tábor, és hasonlót kaptam tőle, mint amire számítottam. Sikerült barátokat szereznem és új ismeretségeket kötnöm. Jók voltak az esti éneklések a táborfüzettel, meg a közös strandolás is tetszett.”

Azt hiszem, a sok önzetlen segítségnek köszönhetően igazán jól sikerült a tábor. Sokat tanultunk belőle, s arra törekszünk, hogy a következő még jobb legyen. Várjuk, hogy újra találkozhassunk, és szerencsére nem is kell annyira sokat aludni addig – mindjárt itt az őszi táborralálkozó!

■ SZILVÁSI BERTALAN

Fontos előrelépés a fogyatékosügyben

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) legáltalánosabb érvényű jogszabályai a konvenciók (ilyen például az emberi jogok deklarációja, a nők vagy a gyermekek jogainak megfogalmazása és így tovább). 2006. december 13-ig hét ilyen minden tagállamra kötelező egyezménye volt az ENSZ-nek. Ekkor egyszül ki ezek sora egy nyolcadikkal, amely a „Fogyatékosokkal élő személyek jogairól” szól.

Nagy jelentőségű, hogy a magyar Országgyűlés június 25-én ellenszavazat és tartózkodás nélkül törvénybe iktatta ezt az egyezményt és a hozzá kapcsolódó fakultatív jegyzőkönyvet. Egyben elfogadták a két dokumentum magyar nyelvű

fordítását is, amely ugyancsak olvasható a parlament honlapján (www.mkogy.hu; az iromány száma: T/3331).

Akik jártasak a sérült emberek nemzetközi mozgalmában, és ismerik a velük kapcsolatos szemlélet fejlődésének utóbbi évtizedeit, tudják, hogy a korábbi hozzáállás – amely a fogyatékos emberek problémáit egészségügyinek tekintette, megoldásukat pedig a jótékonykodás keretében kereste – mára gyökeresen megváltozott. A sérült emberek esélyegyenlőségének biztosítása a társadalmi beilleszkedés területén emberjogi kérdés. Hátrányos megkülönböztetésük az élet bármely területén (így az egyházban is) szigorúan tilos. Lehetőséget kell adni az őket érintő intézke-

dések meghozatalában való részvételükre a „semmit rólunk nélkülünk” alapelv következetes alkalmazásával.

Ezt a jogszabályt a diakóniai munkában is alkalmazni kell, tudva, hogy megsértése ellen az érintettek jogorvoslattal is élhetnek. Krisztus népét azonban az állami és nemzetközi törvényeknél jobban kötelezi a fogyatékos személyek közösségeikbe való befogadására, jogaik tiszteletben tartására Isten minden értelmet meghaladó szeretete.

■ DR. GADÓ PÁL, a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetségének alelnöke, a Piliscsabai Evangélikus Egyházközség presbitere

Turné után, premier előtt

Beszélgetés Udvaros Béla rendezővel

► A megbeszéltnél pár perccel korábban érkeztem a Magyar Örökség díjas Evangélium Színház örökifjú vezetőjéhez, így még találkozhattam Húros Anna Mária díszlet- és jelmeztervezővel. Ők ketten Udvaros Bélával épp a közelgő premierrel kapcsolatos tennivalókról tárgyaltak lelkesen. Megbeszélésük végzetével a társulat nyári erdélyi turnéjáról, valamint az őszi tervekről kérdeztem a színház rendezőjét.

– Művész úr, immár negyedszer – idén nyáron június 16. és 23. között – indult útnak színeszeivel. A régi, „jól megszokott” útvonalat járták végig?

– Részben igen, de voltak új állomásaik is. Nyolc nap alatt hat helyszínen adtuk elő Szabó Magda Szent Bertalan nappala című drámáját. Temesvár, Marosvásárhely és Székelyudvarhely után következett a két „meglepetés”: az Ojtozi-szorosnál lévő Bereck nagyközség – Gábor Áron szülőhelye –, majd Kolozsvár, utazásunk befejező állomása pedig Nagyvárad volt.

– Bereck és Kolozsvár esetében miért használta a „meglepetés” szót?

– Eredetileg úgy terveztük, hogy Csángóföldre, az ott élő magyarokhoz látogatunk el, mert náluk még nem járt magyar nyelvű társulat. Az előadást a moldvai fővárosban, Bákón (Bacau) terveztük megtartani. Szándékunk azonban meghíúsult, mert a helyi román színház vezetői a tervezett időpont előtt egy héttel 1200 euró bérleti díjat kértek, és ezt vendéglátóink nem tudták megfizetni.

– Ezután – Bákó helyett – következett hát Bereck...

– Egy lelkes közreműködése révén jutottunk el ide, a történelmi Magyarország legkeletibb pontjára. A Déli Kárpátoknál fekvő, kilencszázötven lelkes településen holland reformátusok építettek kultúrházat a színmagyar, nyolcvan százalékban kálvinista nagyközségben. Az épületben eddig csak nótaesteket vagy zenei programokat tartottak. A magyar nyelvű színházi előadást hatalmas tüsszeléssel a lelkes közönség. Szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy – mint minden erdélyi helyszínen – itt is nagy sikert arattunk.

Kolozsvár azért jelentett meglepetést, mert korábbi útjaink során – politikai okok miatt – eddig csak átutazhattunk a kincses városon, megállnunk és előadást tartanunk nem volt szabad. Most nagy sikerrel szerepelhetett a társulat a Báthory István Líceum dísztermében.

Utunk utolsó állomása Nagyvárad volt, ahol Tőkés László református püspök díszvacsorát adott a tiszteletünkre. Meg-

azt azonban jelezni kellett, hogy ezúttal sajnos már nem tudunk mintegy ajándékként szerepelni. A korábbi években és ezúttal is csupán szállást és ellátást kértünk vendéglátóinktól. Mivel sem a Nemzeti Kulturális Alaptól, sem az Oktatási és Kulturális Minisztériumtól nem kaptunk anyagi segítséget – adományokból, valamint a Színházi Dolgozók Szakszervezete által nyújtott támogatásból fedeztük az előadás költségeit.

– Reformáció ünnepén tehát újra útnak indulnak, pedig – ha jól tudom – akkor már igencsak közeleg az új, őszi bemutató időpontja...

– Az Evangélium Színházban bemutatandó huszonhetedik darabot, Vörösmarty Mihály Csongor és Tünde című drámái költeményét először november

Tőkés László nagyvárad református püspök vendégeiként

17-én láthatja a közönség. De hadd ragadjam meg az alkalmat, hogy elmondjam, addig sem „csupán” az új előadásra készülünk.

Szabó Magda darabjának olyan nagy sikere volt, hogy eleget kell tennünk még néhány felkérésnek. Dr. Mádl Ferenc volt köztársasági elnöknek és feleségének a kérésére szeptember 28-án, pénteken Pesthidegkúton, a Klebelsberg Kunó Kulturális és Művészeti Központban lépünk fel; erre az előadásra már minden jegy elkelt.

Debrecenben szeptember 30-án egy hónapos ünnepségsorozat veszi kezdetét. A város így tiszteleg neves szülőltje, Szabó Magda előtt kilencvenedik születésnapja alkalmából. A rendezvény keretében a nyitónapon Kisvárdán lépünk fel a Szent Bertalan nappalával; az előadást maga az író is megiszti jelenlétével.

A drámát október 27-én Makón is láthatja a közönség. A helyi református lelkes az elmúlt egy évben mindent megtett azért, hogy megszerezze a szükséges anyagi támogatást annak érdekében, hogy ide is eljuthasson ez az előadás. Október 31-én pedig – mint említettem – Nagyváradra utazik a társulat.

Az új bemutató tehát november 17-én lesz. A hagyományoktól eltérően nem a

– Itt az ideje, hogy átadjam a stafétát a fiatalabb generációnak. Szerencsére makkegészséges vagyok, de azért mégiscsak elmúltam már nyolcvankét éves... Szeretnék már egy kicsit magammal is találkozni, több időt szakítani zenehallgatásra, olvasásra. Rengeteg a resztanciám. Ebben sokat segít az is, hogy az Evangélium Színháznak lesz egy külön szobája – dr. Ódor László igazgató jóvoltából – a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban, így már nem a lakásomban lesz a színház irodája. Teljesen azért persze én sem szakadok el a társulattól, tanácsadóként segítem az itt folyó munkát.

Jövő év januárjától méltó utódok veszik át a helyemet: az Evangélium Színház Alapítvány kuratóriumának Albert Gábor József Attila-díjas református író, költő

lesz az elnöke, a művészeti vezetői tisztelet O. Szabó István színész tölti majd be.

– Korábban általában ritkábban bemutatott darabokkal lepté meg a közönséget. Búcsúzásképp azonban a gimnáziumból kötelező olvasmányként ismert művet választott. Véleménye szerint mennyire aktuális ma ez az irodalmi klasszikus?

– Az Evangélikus Élet olvasói jól ismerik már Tamási Árontól vett művészi hitvallásomat: „Bétölteni reménységgel a világot, amely minden percében a kezdet és a vég.” Most is ezt a mottót igyekeztem szem előtt tartani. Mai világunkban a fiatalok nem ismerik már a valódi szerelem igazi szépségét, amelyet Vörösmarty mutat be. Azt az érzést, amely nem csupán a testiséget helyezi előtérbe, hanem figyel a lelki közösség fontosságára is, és tudja, hogy a szerelem igaz gyümölcse egymás felváltása a házasságban.

– Kérem, árulja el az olvasóknak, hogy melyek az előadás különlegességei!

– A Weiner Leó által jegyzett eredeti zenei kíséretet elhagytam, és a Kaláka együttes egyik tagját, Huzella Pétert kértem meg arra, hogy írjon zenét a darabhoz, és amolyan mai krónikásként gitárkísérettel színesítse az előadást. A fiatal szerelmesek szerepére ifjú, a Színház- és Film-művészeti Egyetemen most végzett, te-

Az Evangélium Színház társulata Székelyudvarhelyen

kért, hogy október 31-én ismét jöjjünk el ide, és a helyi Szigligeti Színházban újra adjuk elő Szabó Magda darabját. Természetesen örömmel ígert mondtam, mondtunk erre a megtisztelő felkérésre,

reformáció hetében, mert szeretném, ha az utolsó premieremre – reformáció után, de még advent előtt – minél több erdélyi vezető el tudna jönni.

– Az utolsó premierjére...?

hetséges művészeket kértem fel. Tündét Lass Bea, Csongort O. Szabó Soma játssza majd, az Éj szerepét pedig leányom, Udvaros Dorottya alakítja.

– GAZDAG –

Apácaszigor

Az Evangélikus Élet 32. számában Szigorú öltözködési szabályok II. János Pál szülőházában címmel olvashattuk, hogy „többé nem lehet a hasat fedetlenül hagyó pólóban és miniszoknyában bebecsátást nyerni” a néhai pápa múzeumának alakított házába. Apácák felügyelik a látogatók megfelelő öltözködését.

Szinte magam előtt látok néhány – strandpapucsban, testet alig takaró topcskában és sortban, trendi szerkóban lévő – turistát, akik méltatlankodnak és dühöngenek azért, mert illetlennek ítélt megjelenésük miatt nem léphetnek be a múzeumba. Szinte hallom, hogy személyiségi jogokra hivatkozva morognak, felháborodnak a vaskalapos eljárás miatt.

Eszembe jut az ismert közmondás is, miszerint nem a ruha teszi az embert. Tényleg nem számít? Valóban lehet valaki jólelkű, szeretetre méltó hiányos öltözködésben is. De az illetet nem tanulta meg akkor, amikor kellett volna: gyerekkorában. A felnőttest már nehezebb tanítani, sokan ki is kéri maguknak a figyelmestető szavakat, sértésnek veszik a nevelési szándékot. Mindez megelőzhető, ha a szülő idejében tudatosítja csemetéjében az öltözködési szokásokat is.

Gyerekkoromban minden húsvétkor szép ünneplő ruhát kaptam: fekete lakkcipőt, új szoknyát, blúzt. Ez az öltözködés volt a templomi viselet, vagy pedig egyéb jeles napokon vettem föl. Máskor nem.

Ha ünneplőbe öltöztetjük a lelkünket, akkor ennek kívülről is látszódnia kell. Ruházatunknak tehát jelzésértéke van. Az sem mindegy, hogy miben járunk templomba. Istent nemcsak szívünkkel, hanem a megfelelő megjelenésünkkel is megismerhetjük.

A ma már oly divatos kommunikáció szakokon a verbális üzenet mellett nagy hangsúlyt fektetnek a nem verbális kifejezőmódokra is. Ez utóbbiak egyik fontos eleme a megjelenés. Dédelgetett álmodunk veszíthetjük el, ha egy állásinterjú nem olyan a küllemünk, amilyen elvárható lenne. Jó tanácsként javasolják is, hogy előtte nézzünk szét a kiválasztott munkahelyen, lessük meg, hogy néznek ki az ott dolgozók.

Pedagógiánkban a nevelés megelőzi az oktatást. Legalábbis a szavak szintjén. Gimnazistákat tanítok; ebben a korban az öltözködés naponta előforduló konfliktushelyzetet idézhet elő. Háromgyerekes anyaként és tanárként gyakran megívom harcomat emiatt is. Az iskola munkahely, a házirend szolid viseletet ír elő, s az ünnepi ruházatot is meghatározza. Ennek ellenére mindig vannak olyan egyéniségek tanárok és diákok között egyaránt, akik úgy gondolják, hogy ez rájuk nem vonatkozik. Szülő és pedagógus leginkább személyes példamutatással tud nevelni, nem pedig papolással.

Eddigi gyakorlatomban kétszer fordult elő, hogy konfliktusba keveredtem valamelyik diákkal az öltözködés miatt. Egyszer – miután a sokadik figyelmeztetésemre sem öltözött fel rendesen az illető az ünnepségre – hazaküldtem, hogy megfelelően jöjjön vissza. Másodszor pedig egy leány nem hajlott a többszöri finom figyelmeztető szóra, ezért a testét alig takaró „ruházat” miatt a szülő segítségét kérve beírtam az ellenőrzőbe. Másnap reggel Maja – így hívták a lányt – hozta a kétoldalas választ. Nem őriztem meg, pedig nagyon tanulságos lenne szó szerint idézni. A lényeg az, hogy jól megkaptam a beosztásomat. Megtudtam, hogy az általam kifogásolt, semmit nem fedő top megfelel a mai követelményeknek, az anya teljesen egyetért a lány öltözködésével, hiszen együtt vásárolnak, továbbá azért szűk a ruha, mert kinőtte, s a kedvemért nem fog újat venni. Másikülben meg semmi közöm hozzá. Ilyen viszonyulás mellett elég nehéz a magára hagyott tanár dolga.

Ha a gyerekek időnként elfeledkeznek arról, hogy iskolában vannak, nem pedig díszkóban, mindig elmesélem nekik Maja történetét, és arra intem őket, hogy ha majd felnőttek lesznek, jó szándékkal fogadják a tanárok nevelő célszerű tanácsait.

Remélem, ha tanítványaim valaha eljutnak a pápa szülőházából kialakított múzeumba, a nazarénus apácáknak sem lesz panaszuk a megjelenésük miatt. Továbbá hogy lesz majd érzékük, stílusuk az alkalomhoz illő beszédhez és viselkedéshez az élet minden területén.

■ JUHÁSNÉ SZABÓ ERZSÉBET

Angyalok énekelnek

FOTÓ: I.FI. KAPOZITA LAJOS

Az Angels (azaz „angyalok”) egy keresztény énekegyüttes. Gyakori vendégei művelődési házaknak, ifjúsági találkozóknak és csendesnapoknak. A három lány – Maros Eszter, Pócsiné Maros Zsu és Varga Éva – így vall magáról:

– 1997-ben ismerkedtünk meg a Magyar Continental Singersben. Egy évvel később együtt utaztunk a vonaton, és énekelni kezdtünk. Egy pillanatig sem volt kérdés, ki milyen szót énekel. Akkor éreztük, hogy ez a fajta egymásra hangoltság olyan ajándék, amely nem tőlünk van.

Úgy gondoltuk, szerzünk egy kis meglepetést a következő évi Continental-csoportnak. Elkezdtünk dalokat válogatni, szövegeket írni. Az volt a célunk, hogy azokat a nem keresztény dalokat, amelyek megérintettek bennünket, továbbadjuk,

de keresztény szöveggel. Számos keresztény előadótól is fordítottunk, például Avalontól, Steven Curtis Chapmantól, Rebecca St. Jamestől. Azonban hiányzott még valami. Szükségünk volt egy névre. Hisszük, hogy Isten helyezte a szívünkbe az Angels nevet. Többek között azért, mert a Bibliában Isten az angyalokat mindig olyankor használta, amikor üzenetet akart eljuttatni az emberekhez. Mi ilyen angyalok szeretnénk lenni. Akik viszik Isten üzenetét a zenén, az éneklésen keresztül.

1999 óta többször volt lehetőségünk fellépni és elmondani, mi mit tapasztaltunk meg eddig Istenből, hogyan ismerjük őt, és próbáljuk átadni, hogy ő mit gondol rólunk, emberekről, a teremtményeiről.

■ K. L.

Rekonstruált Bach-mű

A mai napig elvesztek tartják számon Johann Sebastian Bach Márk-passióját, melynek ősbemutatója 1731. nagypénteken a lipcsei Tamás-templomban volt. A művet a közönség ez év tavaszán mégis újra hallhatta Weimarban, a Szent Péter és Pál városi templomban a helyi Johann Sebastian Bach Együttes előadásában, Klaus-Jürgen Teutschbein vezényletével. A zeneművet Alexander Ferdinand Grychtolik

csembalista, a weimari zeneművészeti főiskola végzős diákja rekonstruálta. Ő az 1731-es passió minden ismert részletének a lipcsei Tamás-templomban volt. A művet a közönség ez év tavaszán mégis újra hallhatta Weimarban, a Szent Péter és Pál városi templomban a helyi Johann Sebastian Bach Együttes előadásában, Klaus-Jürgen Teutschbein vezényletével. A zeneművet Alexander Ferdinand Grychtolik

► A Glaube und Heimat írása nyomán

Nagy terhet jelent az állami támogatás csökkenése az egyházi közoktatási intézményeknek

► Nagy terhet jelent a normatív és kiegészítő támogatás csökkenése az egyházi közoktatási intézményeknek és fenntartóiknak; néhány esetben iskolákat szüntettek meg vagy vontak össze, és pedagógusok elbocsátásával is számolnak – erről a történelmi egyházak tájékoztatták az MTI-t.

A Magyar Katolikus Egyház százkilencvenegy közoktatási intézményt működtet. A 2007/2008-as tanévben a korábbi éveknél is jobban sújtják a katolikus oktatást az intézményfinanszírozási megszorítások, hiszen fenntartóik – tizennégy egyházmegye, huszonöt szerzetesrend, négy egyéb egyházi fenntartó – nem rendelkeznek olyan háttér-intézményekkel, termelőeszközökkel, pénzforrásokkal, mint az önkormányzatok, amelyek ellenére sincsenek rózsás helyzetben – tájékoztatta Bajzák Erzsébet M. Eszter nővér, a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet vezetője az MTI-t.

Közlése szerint a normatív és a kiegészítő támogatás csökkenését az intézményfenntartók az elmúlt években is csak nagy erőfeszítések és áldozatok árán tudták kompenzálni, de a most kezdődött tanév kilátásai az eddigiekénél is riasztóbbak.

A normatív finanszírozás változásával és a várható inflációval számolva a hiány országos szinten elérheti a tíz százalékot, ami a katolikus oktatásra vetítve minden bizonnyal magasabb lesz. Ez akkora összeg, amit adományokból, jótékonyági akciókból képzelenség fedezni – olvasható az MTI-hez eljuttatott közlésben.

A nehézségek ellenére is meg kívánják őrizni a jelenlegi iskolarendszert, hiszen a százkilencvenegy intézményi központ összesen ötvenkétezer tanuló számára biztosítja a katolikus szellemiségű nevelést, oktatást. Ez a magyar közoktatás körülbelül négy százaléka – írta Bajzák Erzsébet M. Eszter.

A Magyarországi Református Egyház (MRE) – mint tavalyi éves jelentésében olvasható – százötvenkét oktatási feladatot lát el százkilenc intézmény keretei között. A közfeladatot huszonnyolc óvoda, ötvennégy általános iskola, huszonöt középiskola, öt szakiskola, tizenegy művészetoktatási,

hat gyógypedagógiai szakszolgálat és egy pedagógiai szakmai szolgáltató intézmény látja el.

Az oktató-nevelő munkában több mint kétezer-ötszáz pedagógus vesz részt, a gyermek-, illetve tanulólétszám harmincezer-négyszáz – olvasható a jelentésben.

Papp Kornél, az MRE Zsinati Oktatásügyi Irodájának vezetője arról tájékoztatta az MTI-t, hogy egyházuk intézményei közül két művészetoktatási intézmény szüntette meg működését a pénzügyi kényszer miatt. Intézményeik alkalmazotti létszámát a szűkülő bevételekhez kellett igazítani. Pontos adat az elbocsátásokról még nem áll rendelkezésünkre, de mintegy ötven-száz főre számítanak.

Mint az MTI-hez eljuttatott tájékoztatójában írják, „a hiányt a kormányzat okozta azzal, hogy a 2005. évi közoktatási kiegészítő támogatásának első felosztásakor 3,1 milliárdot vont meg tizenhárom intézményfenntartó egyháztól. Ez körülbelül tanulóként harminchatezer forint kiesést jelent.”

Ennek következtében az egyházi intézmények nem tudták kifizetni dolgozóiknak a 2006. évi 13. havi illetményt, s 2007. júliusától nem tudják fizetni a 2007. évi 13. havi illetmény időarányos részét sem. Állami kiegészítést erre a célra – szemben a szociális területtel – az egyházi oktatási intézmények nem kapnak. A közlés szerint a 2007. évi hiány tanulóként körülbelül ötvétezer forint lehet. A 2007. év végétől hideg tél esetén a gázárak kiegyenlítése súlyos finanszírozási gondokat okozhat.

Mihályi Zoltánné, a Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztályának vezetője az MTI-nek elmondta, hogy harmincnégy önálló jogi személyiséggel rendelkező oktatási intézményük, mintegy tizenegyezer tanulójuk és ezer pedagógusuk van. Közölte: iskolákat nem vontak össze, idén két új intézménnyel bővültek: egy óvodával Hódmezővásárhelyen és egy iskolával Szombathelyen. Így a létszám kétszázhetvennel emelkedik.

Mihályi Zoltánné elmondta azt is: szeptembertől az új normatíva számításával „rejtett normatívacsökkenés történik”. Ez nagy terhet jelent majd az iskoláknak és a fenntartóknak is – tette hozzá.

► MTI

Templommi t

Indiából a soproni líceum falai közé

► Az elmúlt vasárnap, szeptember 2-án délután a soproni evangélikus templomban tartott tanévnyitó (venisante) istentiszteleten iktatta be hivatalába Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke Mesterházy Balázst, a Berzsényi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum), Kollégium és Szakképző Iskola kinevezett iskolalelkészét.

Mesterházy Balázs – az egykor Keme-nesmihályfán közel fél évszázadon keresztül szolgált Mesterházy Sándor lelkész unokája – a Vas megyei Uraiújfaluhoz tartozó vasegerszegi gyülekezetben nőtt fel. A lelkész nagyapja, valamint a sárvári gimnáziumi évek során Gyenesdiáson átélt megtérésemény hatására vált aktív gyülekezeti ifjúsági taggá. Később született meg benne az elhatározás, hogy jelentkezzen az Evangélikus Hittudományi Egyetemre. A teológiával párhuzamosan az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanárképző Főiskolai Karára járt, így 2002-ben angol tanári és könyvtárosi, valamint lelkészi diplomát szerzett.

Az 1998/99-es tanévben Amerikában, Chicagóban tanult ösztöndíjasként. Egyetemi évei vége felé pedig – tanulmányai mellett – másfél évet tanított a Sylvester János Protestáns Gimnáziumban angol-hittan szakos tanárként.

A fiatalok és az elesettek felkarolása iránt érzett felelőssége abban is megmutatkozott, hogy éveken át a gyenesdiási ifjúsági konferenciák aktív résztvevője és szervezője volt, valamint a Mevisz-Bárka mozgássérülttáborainak vezetőjeként is szolgált hét éven keresztül. Teológusévei alatt önkéntesként börtönmisszióban is dolgozott. Jelenleg – többek között – a Sopronban két éve megalakult KIE elnökeként tevékenykedik.

Mesterházy Balázs 2000-ben kötött házasságot Fazekas Andrea teológiát végzett pszichológushallgatóval. Balázst 2002. június 29-én ordinálta Ittész János püspök a budapest-kőbányai templomban. Ez az ünnepi alkalom egyben a házaspár missziói kiküldése is volt, hiszen ezután néhány nappal az Evangélikus Külmissziói Egyesület munkatársaként Dél-Indiába utaztak. Az ifjú lelkész a Kodaikanal Nemzetközi Iskolában hitoktatást végzett a multikulturális közegből

érkezett, különféle vallást gyakorló diákok között, illetve iskolalelkész volt ugyanebben az intézményben.

A hároméves ázsiai kiküldetés után 2005-ben Mesterházy Balázs új szolgálati helyére, Sopronba került, ahol a Líceumban helyettes, az Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskolában pedig iskolalelkészi megbízást kapott, valamint a harkai gyülekezet gondozását is rábízta püspöke. Idén áprilisban született meg első gyermekük, Boróka.

„Sylvesterben, Kodaikanalban és itthoni evangélikus intézményekben dolgozva már megtapasztaltam valamit abból a fajta iskolából, amely sokkal inkább karakterformálásnak tartja az oktatást, mint pusztán ismeretátadásnak. Ez azóta a pedagógusi ars poeticám, sőt azt mondhatom, Jézus Krisztus mindenek megváltó munkájának hirdetésével együtt lelkészi hitvallásom is. Hiszem ugyanis, hogy csak és kizárólag hiteles keresztény étellel tudunk fiataljaink életére hatást – adja Isten, változást – gyakorolni” – vallja Mesterházy Balázs, aki a most vasárnap történt beiktatással főállásban a líceum és a kollégium lelkészeként kapott bizalmat.

■ MENYES GYULA

FOTO: BARBES CSABA

Lépesfalvi „nyelvhatárátlépések”

► A soproni Berzsényi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum), Kollégium és Szakképző Iskola, valamint a burgenlandi Lépesfalva (Loipersbach) község együttműködésével megvalósuló lépesfalvi magyar nyelv-oktatásról tartott sajtótájékoztatót augusztus 29-én Herbert Tschürtz, a település polgármestere, Tölly Balázs, a soproni líceum igazgatója, Jakob Kruse evangélikus lelkész, a szülői munkaközösség vezetője, Sylvia Gregorich, a lépesfalvi óvoda igazgatónője és Salamon Zsuzsa, a líceum tanára (képiükön).

Először Herbert Tschürtz beszélt Lépesfalva és a szomszédos települések viszonyáról. Mint mondta, ezek a kapcsolatok történelmi tradíciók folytán alakultak ki; Lépesfalvának Sopron volt a város, ahol az emberek hivatalos ügyeiket intézték, kereskedtek. Ugyanakkor Lépesfalvát Ágfalvához fűzték a legszorosabb kapcsolatok – mindenképp az ágfalvi evangélikus gyülekezethez,

amely 1932-ig anyagyülekezetként működött; ide jártak a lépesfalviak istentiszteletre, itt konfirmáltak.

FOTO: TÓTH ZSOMBOR

A vasfüggöny lebontása után ezek a kapcsolatok még inkább elmélyültek, ami főként az iskola és az óvoda életében érhető tetten. Mivel dolgozott az óvodában egy, a gyermekek integrációját segítő

kétnyelvű pedagógus, Marta Ferstl, a szülők kívánságának eleget téve elindult az intézményben a magyar nyelv játékos

ronhoz fűződő szoros kapcsolatok tettek lehetővé, hogy a líceum tanára ösztöndíjasként a líceummal magyar nyelvi foglalkozást tarthasson a lépesfalvi óvodásoknak. Salamon Zsuzsa vállalta azt is, hogy a község lakóinak, szülőknek, nagyszülőknek esti tanfolyamok keretében oktatja a magyar nyelvet.

„Miért pont egy gimnázium jelenik meg egy óvodában?” – tette fel a kérdést Tölly Balázs. A fennállásának 450. évfordulóját idén ünneplő líceum igazgatója hangsúlyozta: ez a kapcsolat a soproni intézmény és a lépesfalvi evangélikus gyülekezet között régóta meglévő jó viszonyoknak köszönhető.

Sylvia Gregorich, a lépesfalvi óvoda igazgatónője visszaemlékezett azokra az időkre, amikor a lépesfalvi és ágfalvi óvodások egymáshoz jártak át vendégségbe. Ezek a látogatások különösképpen élvezetesek voltak a gyerekek számára, ők ugyanis sokkal könnyebben kommunikáltak egymással, mint a felnőttek.

Jakob Kruse lépesfalvi evangélikus lelkész, a szülői munkaközösség vezetője elmondta: csak az értheti meg a szomszédos nép történelmét és kultúráját, aki

a nyelvét is beszéli. Szólt a projekt pénzügyi vonatáról is. Az oktatás anyagi alapját az október 25-én a lépesfalvi evangélikus templomban megrendezendő jótékonyági koncert teremti meg, melyen a soproni líceum kórusa ad majd műsort. További bevételt jelent az óvodában tartandó terményünnep, valamint az évszázó ünnepély.

„Annak érdekében, hogy a gyermekek elsajátíthassák a magyar nyelvet, ez az együttműködés a »legalsóbb szintre« jövő kezdeményezésévé alakult meg, és erre nagyon büszke vagyok – hangsúlyozta Jakob Kruse. – Az iskolába kerülő gyerekeknek azonban ilyen lehetőség nem áll a rendelkezésükre. Így például azok a gyerekek, akik Sopronból járnának hozzánk iskolába, nem számíthatnak bele az osztálylétszámba. Ennek érdekében szükség lenne egy »felülről jövő« szabályozásra. Az általunk megálmodott projekt remélhetőleg ösztönzően fog hatni abba az irányba, hogy ezen a területen valami mozgásba lendüljön, hiszen gyermekeinkről és jövőjükről van szó.”

■ TÓTH CSEPERKE

Tanévnyitók

Hittanárok, akik tudatos polgárokat nevelnek

Az ökumené és a fiatalok közötti szolgálat elkötelezett híveként

▶ Az új iskolai tanév első napján, a hétfő reggeli ünnepi tanévnyitó istentisztelet keretében iktatta be hivatalába Ittész János püspök Ments Orsolyát, a kőszegi Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium megbízott iskolalelkészét a kőszegi templomban.

A beiktatott lelkésznőt a farádi gyülekezetben keresztelték meg, Rajkán konfirmált, majd a mosonmagyaróvári piarista gimnáziumban érettségizett. Saját elmondása szerint szülei kívánsága volt, hogy egyházi iskolába járjon. Olyannyira nem gondolt arra, hogy egykor majd lelkész lesz, hogy először sírva ment a gimnáziumba. Aztán egy hosszú folyamat eredményeként döntött úgy, hogy érettségi után a teológiára jelentkezik. Még teológiai tanulmányai idején is sokáig bizonytalan volt abban, hogy jól választott-e, valóban lelkész akar-e lenni. Végül a hatodik, gyakorlati évében – melyet a sárvári gyülekezetben töltött – érlelődött meg benne a megmáshíthatatlan, végleges döntés: kéri lelkészé szentelését.

Rajkán avatta lelkésszé 2005 nyarán Ittész János püspök; ettől kezdve minden évben más városban lakott. Az ordináció évében Székesfehérvárra került beosztott lelkészként Bencze András mellé. Egy évvel később a Harkai Evangélikus Egyházközségbe helyezte püspöke; ez idő alatt a soproni parókia egyik lakásában lakott. Következő – jelenlegi – munkahelye pedig 2007. augusztus 1-jé-

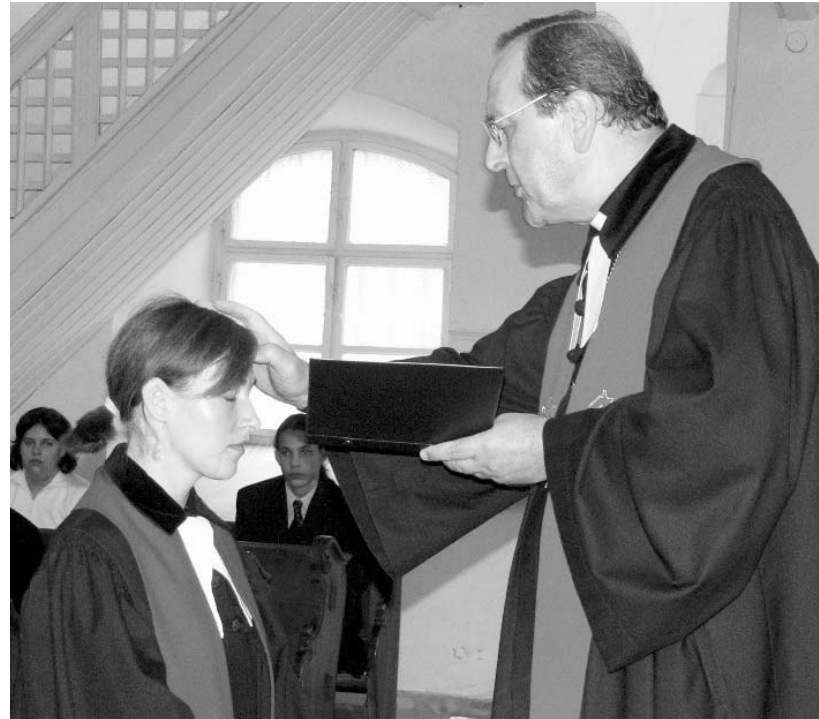

FOTO: GERBER GÁBOR

től a kőszegi Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium lett, ahol megbízott iskolalelkészként szolgál.

Mostani státusát alátámasztandó lapunknak elmondta, hogy a teológián az ötödik év vége felé úgy érezte: vagy iskolalelkész lesz, vagy nem lesz lelkész. De amikor Székesfehérvárra, gyülekezetbe került, igyekezett kihozni magából a maximumot, mert megtapasztalta, hogy a lelkészi szolgálat és az evangélium hirdetése nincs meghatározott helyhez kötve. Ezt teszi most Kőszegen is iskola-

lelkészként. Egyébként megbízatásait mindig úgy fogadta el, mint Isten döntéseit. Egy kívánsága van csak: szeretne mindig a Dunántúlon, a nyugati ország-részben szolgálni.

Saját bevallása szerint az ökumené és a fiatalok közötti evangéliumhirdető szolgálat a szívügye. Hatodévesként a sárvári gyülekezetben baba-mama klubot szervezett, valamint részt vesz a Közös Pont ökumenikus misszió és a Szélrózsa fesztivál szervezésében (ez utóbbit jövőre éppen Kőszegen rendezik meg).

■ MENYES GYULA

„Legeltesd az én juhaimat!”

Tanévnyitó istentisztelet iskolalelkész- és tanáriként a Deák téren

▶ Fennállásának tizenötödik évfordulóján születésnap ajándékot kapott a budapesti Deák Téri Evangélikus Gimnázium. Az intézmény úrvacsorás tanévnyitó istentiszteletének keretében – Gáncs Péter püspök szolgálatával – szeptember 3-án iktatták be iskolalelkészi hivatalába Rozs-Nagy Szilviát (képiünkön). A Deák téri evangélikus templomban tartott ünnepi alkalmon az új iskolalelkész maga is iktatott: Korompainé Sebestyén Nóra magyar nyelv és irodalom szakos tanár számára kérte Isten áldását.

„Legeltesd az én juhaimat!” – idézte az ifjú iskolalelkész iktatásakor János evangéliumát (21,17) a Déli Egyházkerület lelkészi vezetője. „A nyáj – az iskola tanulói – nem a tiéd. Mégis neked kell terelgetned őket a tiszta forráshoz. Olyan pásztorrá kell válnod, aki maga is a jó Pásztorra, azaz Krisztusra hagyatkozik, róla tesz bizonyosságot” – mondta Gáncs Péter.

Az Istenbe vetett bizalomról szóló iktatása után az iskolalelkész is. 2Móz 3,9–12a alapján tartott prédikációjában arról beszélt, hogy Mózesre nehéz feladatot bízott az Úr: ki kellett vezetnie Izrael népet Egyiptomból. „Ki vagyok én ehhez?” – kérdezte Isten. „Ki vagyok én?” – tehetjük fel mi is a kérdést az előttünk álló tanévre és tennivalókra gondolva. De mennyei Atyánk velünk van, és arra biztat, hogy ne az elmúlt nyarat sirassuk, hanem előretétekintve végezzük a ránk bízott feladatokat.

Az immár teljes állásban a tanterület-hez tartozó Rozs-Nagy Szilvia a Surdi Evangélikus Egyházközség tagjaként jelentkezett a teológiára. Hittudományi egyetemünkön folytatott tanulmányait 2000-ben fejezte be, ezt követően felvették az intézmény doktori iskolájába.

FOTO: BOTTÁ DÉNES

Ugyanebben az évben ment feleségül Nagypál Szabolcs római katolikus teológushoz, fiuk, Zsombor 2005-ben született. Lelkészi pályára indító gyülekezetek templomában 2003. augusztus 24-én D. Székely Imre püspök ordinálta. Ezután két esztendőig a fővárosi egyetemi gyülekezetben szolgált. Már az elmúlt tanévben

töltötték a diákévek tanévnyitóját, amelynek végén Kézdy Edit szólt a jelenlévők-höz. A gimnázium igazgatója Jelenits István sorait idézve kívánt eredményekben gazdag tanévet: „Szent ez a perc, és gazdag: örökre / ünnepe. Érzed? téged is érlel, / épít, s nőt a szép aratásra.”

■ GAZSU

▶ A hitoktatás ezernyi lehetősége és feladata közül az (állam)polgári öntudat fejlesztésének kérdésével foglalkozott az az Európa tizennégy országából érkezett, különböző történelmi egyházakban hitoktatást végző vagy hitoktatók képzésével foglalkozó nyolcvankét szakember, aki részt vett az EFTRE (European Forum for Teachers of Religious Education – hittanárok európai fóruma) augusztus 23. és 26. között Budapesten tartott konferenciáján. A huszonhét évvel ezelőtt Helsinkiben alakult szervezet háromévente megrendezendő nagygyűlésének és konferenciájának az Evangélikus Hittudományi Egyetem adott otthont az augusztusi kánikula utolsó napjaiban.

Az aktív polgári lét és a vallásosság összefüggése régóta ismert teológiai és gyakorlati probléma, mellyel kapcsolatban a hitoktatásban különösen is sok kérdés vetődik fel. A pártpolitika az iskolai oktatásban tiltott terület, a felelős polgári gondolkodás kialakítása azonban fontos elvárás minden pedagógus irányában. Az állam és az egyház kapcsolata pedig országonként különbözik.

A témáról gondolkodva természetes is, hogy az Európa különböző szegleteiből érkezett résztvevők más-más véleményt fogalmazzanak meg, ám a közös válaszkérés és a probléma mélyebb megértéséhez, a mindenki számára közös alapkérdések feltárásához, valamint kinek-kinek a saját helyzetében is útmutatást nyújtó gondolatok megfogalmazásához vezet. Hogy mit jelentenek a hitoktatás számára a polgári lét kérdései, miként kapcsolódik össze a vallási és a polgári identitás, miként formálódott s formálódhat a globális jövőben az európai lélek, s mi lehet mindebben a hitoktatók, illetve az EFTRE szerepe, azt neves egyetemi tanárok vázolták gondolatindító előadásaikban.

A téma gyakorlati vetületére az előadásokat követő viták és a mindenkit megmozgató tematikus kiscsoportos foglalkozások világítottak rá. Ezek révén olyan, a hitoktatás során felmerülő témák felé kalandozhattak ifjú és idősebb résztvevők, mint a popzene, a graffitik, a képzőművészet, az építészet, a színjátszás, a filozófia világa vagy akár a konfliktus és az együttműködés elméleti és praktikus kérdései, gyakorlata a törökországi és az északír vallási életben, hitoktatásban.

A beszélgetések nem fejeződtek be az előadóteremben: a budapesti városnézés, a Dohány utcai zsinagógában tett látogatás vagy a dunai sétahajón töltött zenés este mind-mind számos impulzust tartogatót folytatásukra, a vallási és polgári öntudat terén való tapasztalatszerzésre.

A konferencia gördülékeny és ötletes megszervezéséért és lebonyolításáért a kiértékeléskor külön köszönet illette Szabóné Mátrai Mariannát, az Evangélikus

Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetőjét, akit az EFTRE közgyűlése újít az elnökség tagjává választott, valamint Gömböcz Elvira gyakorlati teológus tanársegédét. A konferencia háttérének biztosításában az egyetem és a teológusokhoz számos dolgozója és hallgatója is nélkülözhetetlen munkát végzett.

A konferencia vezetője, Sonja Danner, a bécsi evangélikus valláspedagógiai intézet munkatársa hetilapunk kérdésére kiemelte: a konferencia helyszínének kiválasztásakor az infrastrukturális és a kulturális környezeten túl a legfontosabb szempont az, hogy minél inkább meg tudják szólítani a helyi és a környező országokban tevékenykedő hitoktatókat és a társadalmat, amelyben élnek. Budapest az EFTRE-konferenciák sorában az első olyan helyszín, amely egykori szocialista országban található. A román ortodox résztvevők budapesti jelenléte jelentős lépés a látókörtágítás tekintetében. „Miközben újra meg újra felvetődik a kérdés Európa-szerte, hogy szükség van-e a hitoktatásra, nyilvánvalóvá kell tenni a vallások közötti és a szekuláris társadalommal folytatott dialógus melletti elkötelezettségünket és az erre való képességünket, hiszen »nemcsak a saját levesünket főzzük«, hanem a kívülállók számára is van mondanivalónk!” – összegezte a szervezők szándékát Danner asszony.

A résztvevők közös áhítattal zárták a négynapos együttléteket. E világ és Isten országának polgárait nem pusztán a valóság kritikus kérdéseivel szembesültek, de számos ötletet és indítást kaptak e krízisek feldolgozásához, illetve maguk és hallgatóik, diákjaik identitásának a megerősítéséhez is. A sok mellékfolyóból táplálkozó Duna partjáról hazaindulva kinek-kinek a saját területén, a maga kihívásokkal és tennivalókkal teli környezetében kell majd megvalósítania a „hidépítés” feladatát, hogy minél többen valódi otthonra lelhesse a közösségekben Istentől kapott e világi és mennyi polgárságuk kreatív megélése által.

■ BALOGNÉ VINCZE KATALIN

Tanévnyitó istentisztelet Szarvason

A Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközségben tanévnyitó istentisztelet tartottak szeptember 2-án. A sarvasiak meghívását elfogadva az ünnepi alkalom elgördítő szolgálatát Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület lelkészi vezetője a sarvasi evangélikusokat és a Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola és Óvoda diákjait egy új tanév zárandokútjára hívta el. A püspök kifejtette: bár az út során sok változással kell majd megbirkóznunk, ebben segítségükre lesz az, hogy a legnagyobb tanítómester és legfontosabb „tantárgya” – az egymást segítő könyörület és a szeretet – mindig ugyanaz marad. „Jézus nem csak Mester a számunkra” – mondta Gáncs Péter, és a tanárok szolgálatában felfedezhető krisztusi vonások mellé odahelyezte Krisztusnak a tanévnyitó istentiszteleten hangsúlyozni kívánt másik „arcát” is, amelyet a legkisebekben, a gyermekekben fedezhetünk fel. A Krisztusban ir-

FOTO: PÉTERI GÁBOR

galmas szeretetet gyakorolva fontos, hogy szülők és pedagógusok így is tekintsenek a gyermekekre az új tanév kezdetén.

■ – TRI –

VALLÁSI FOLKLÓR

Ahol a jó bor felekezeti tulajdonságairól is értekeztek

Ülésezett a Doktorok Kollégiumának vallási néprajzi szekciója

► A budapesti Ráday utcában, a Dunamelléki Református Egyházkerület székházában zajlott augusztus 21. és 24. között a Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiumának konferenciája. A keddi plenáris ülést követő napokban a meghívott résztvevők tizenhét szekcióban üléseztek; ezek egyike volt a vallási néprajzi szekció. A több mint harminc éve működő szakcsoport tagjai több felekezeti is képviselnek, így kutatásaik sem korlátozódnak a reformátusságra.

A vallási néprajzi szekció tagjai örömmel nyugtázták, hogy a megszokott arcok mellett ismét felbukkantak újjak is, hogy akadnak fiatal tudósok, akiket „megfertőzött” az egyházi anyakönyvek, jegyzőkönyvek lapozása, a liturgikus szokások, a folklór kutatása. Meg kellett ugyanakkor állapítaniuk, hogy tovább fogyatkozott az alapítók, a nagy-névű régi előadók száma. (Idén például Simén Domokos erdélyi unitárius lelkészről kellett megemlékezniük, aki tavaly még jelen lehetett a debreceni ülésen, aztán egy hónap múlva hazatért Urához – éppen templomba indultában.)

Az előadásokat hallgatva a jelenlévőkben ismét megerősödhetett az a korábbi felismerés, hogy a különböző teológiákon és hitoktatási karokon elengedhetetlen lenne a vallási néprajz tanítása. Különösen a városból származó lelkészjelöltek nem tudnak ma már mit kezdeni egy-egy megmaradt gyülekezeti szokással. Ha az nem illeszkedik a liturgikus rendbe, a teológiai felfogásukba, akkor esetenként küzdenek ellene, szembekerülve ezáltal a gyülekezettel, a presbitériummal. Így történhetett meg, hogy az erdélyi Apácán a korábbi lelkész a szószék-ről ostorozta szokásai miatt a gyülekezetet, a kárpátaljai Salánkon pedig nem érti a református lelképítést, hogy miért nem lehet elhagyni a templomban a „diktálást”. (A példákat saját – háromnemzetiségű – egyházunkból is sorolhatnánk.)

A közösségi szokások „elhagyatása” gyengítheti

az összetartozás érzését, a határon túli gyülekezetek esetében pedig a nemzeti identitást is veszélyeztetheti. A vallási néprajz oktatása segíthetné a szokások helyes megítélésében a néha teljesen idegen környezetbe kerülő lelkészeket. Sőt a vallási néprajzi kutatások egymásról alkotott véleményünket is formálhatják.

A szekció minden előadásából ki lehetne emelni egy-egy nagyszerű, újszerű gondolatot. Szigeti Jenő, az evangélikus egyházban is jól ismert adventista teológiai professzor ezúttal a vallásfelekezetek pro-verbiomokban való megjelenésére irányította a figyelmet. A szólásainkban, közmondásainkban megjelenő kép görbe tükröt tarthat egyházaink, előjáróink elé, de értékelhet is bennünket. Így hát a jó bor – tulajdonságai szerint – „legyen római katolikus (erős), legyen református (tiszt), legyen zsidó (keresztelel), és legyen lutheránus (se hideg, se meleg)”.

E téren a lutheránusokra valahogy jobban rájár a rúd, a nép mintha szívesebben köszörülte volna rajtuk nyelvét... Például ha valaki nagy hűhóval veselkedett neki egy (kétséges eredménnyel járó) munkának, azt mondták, hogy „megadja a módját, mint a lutheránus pap a szüretnek”. A ravasz ember „a lutheránus esztétét vette elő”, a körülményeskedő pedig „kiiskoldik, mint lutheránus gyerek az anyjában”. De ismert az a mondás is, hogy „összetartanak, mint a lutheránusok” vagy „összetartanak, mint a zsidók vagy a lutheránusok”.

Lehetne még sorolni a szólásmondásokat, ám kérdés, hogy ismerjük-e még a jelentésüket, az eredetüket. Noha effélék újonnan is keletkeznek, és használjuk is őket (például: „dobok egy hátast”), csak a legkritikább esetben tudjuk róluk, hogy valamilyen felekezethez kötődnek. A vallási néprajz művelői tehát nem szűkölködnek feladatokban.

Reménység szerint a szekció az elkövetkező években sem fog ki új adatokból, s a szakcsoportban továbbra is teljes lesz az ökumené. Az viszont már az egyházak vezetőin is múlik, hogy a lelkészek, lelkészjelöltek kapnak-e lehetőséget és késztetést a vallási néprajz kutatói által feltártak megismerésére.

■ VERES EMESE-GYÖNGYVÉR

Boldog- és Kisasszonyok, Máriák

► A néphagyományban fontos szerepet töltötte be a Mária-ünnep. Szűz Máriát az asszonyok oltalmazójának tartják. A naptár lapjain a külföldről átvett női nevek áradatában is divatos maradt a Mária név. Tátrai Zsuzsanna néprajzkutató, a Magyar Tudományos Akadémia tudományos főmunkatársa a Máriával összefüggő, de más elnevezésű ünnepnapoknak is alapos ismerője.

– Már a felsorolásba is beleszédül az ember. Lehetetlen minden Máriához kapcsolódó napot, ünnepet felsorolni. Melyek a legnagyobbak, a legrégebbiek?

– A nemrég ünnepezt Nagyboldogasszony napja – augusztus tizenötödike – a legrégebbi ünnepünk. Ezen a napon Mária mennybemenetelére emlékeznek az egyház. Ősi, úgynevezett parancsolt ünnep, mert Szent István az országot Szűz Mária oltalmába ajánlotta. A „Boldogasszony” elnevezés mögött a kutatás kereszténység előtti istenanyát sejt. Sokfelé búcsúnappal; régebben ilyenkor – például Hadikfalván, Bukovinán – háromnapos táncmulatságot rendeztek a fiatalok. Más tájakon is a mulatságnak, az ismerkedésnek adott alkalmat ez az ünnep. Palóc vidékeken a gyerekágyas asszony fekhelyét még ma is Boldogasszony ágyának nevezik – magyarázza a néprajzkutató.

– Következik Kisboldogasszony...

– Ne siessünk. A két ünnep közti időszakot, „két Boldogasszony között” szerencsésnek tekintették, különösen az asszonyi munkát illetően. Ilyenkor ültették a tyúkokat, hogy jó tojók legyenek, és az összes tojásukat kiköltse. Szeptember nyolcadika, Kisasszony – más néven Kisboldogasszony – napja Szűz Mária születésnapja. Az országban, sőt az egész magyar nyelvterületen kedvelt búcsújáró

nap. A katolikus egyház szerint aki felkeres egy búcsújáró helyet, és ott gyón, áldozik, imádkozik, az megszabadul bűneitől, és halála utáni szenvedése is megrövidül a tisztító tűzben.

– Ha már a búcsúkat említ: gyerekkori emlékeinkből cél-lövölde, mézeskalács, vásár képe ugrik be...

– Kétféle búcsú van. Az egyik, amikor a hívők zarándoklatokkal felkeresik a búcsújáró helyeket; a másik az úgynevezett templombúcsú. Ez utóbbit évről évre annak a tiszteletére tartják, akinek nevére szentelték a templomot. Több mint kétszáz templomot szenteltek Kisboldogasszony, Kisasszony tiszteletére. A templomi búcsú jó alkalom arra, hogy a rég nem látott családtagok találkozzanak, és a fiatalok táncmulatságban vigadhassanak. A templom után a rokonokhoz mennek enni, inni, mulatni. A falusi búcsúkat – a gyerekek öröme – felkeresik a vásárosok is.

Kisasszony napjának hajnalán a hívő asszonyok – főleg búcsújáró helyeken – kimentek a napfelkelést várni. Úgy vélték, akinek „érdeme van rá”, a fölkelő napban megláthatja Máriát, sugarai rózsát szórnak. A magyar néphagyományban is él ez a hit, de csak az láthatja meg Máriát, akinek érdeme van rá – utal a vallásos folklórra Tátrai Zsuzsanna.

– Ezzel azonban még nem ér véget a Mária-ünnep sor.

– Szeptember tizenkettedike Mária napja, sokan ekkor tartják névnapjukat. Viszonylag új ünnepnek számít, hiszen csak a tizenhetedik század végén kezdtek el ünnepelni, 1683-tól, Bécs felszabadulása után. A hagyomány szerint Bécs ostroma alatt Lipót császár és udvara elmenekült Passaubá. Az uralkodó a kapucinusok Mariahilf-kolostorának kegyképe előtt imádkozott a győzelemért. A győzelem után ez a kép, a Szent Boldogasszony képe másolatokban oltárképként, búcsújáró helyek kegyképeként terjedt el.

► MTI

Evangelikus néprajzi konferenciák és tanulmánykötet

A Magyarországi Evangélikus Egyház Vallási Néprajzi Munkacsoportjának, az Evangélikus Országos Múzeumnak, az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Folklore Tanszékének és az MTA-ELTE Folklór Szövegelemzési Kutatócsoportjának a rendezésében került sor két olyan konferenciára, amely az evangélikus vallási néprajz kutatását állította a középpontba. Az első 2005. március 31-én és április 1-jén tartották 250 éves a konfirmáció Magyarországon címmel, a második pedig 2006. május 24-én „Teljesedjétek be Szentlélekkel...” – Áldozócsüittörtők és pünkösdi az evangélikus közösségekben címmel. Ezeknek a tudományos tanácskozásoknak az anyagát adta közre tavaly a Vallási néprajz című sorozat 13. kötete Veres Emese-Gyöngyvér szerkesztésében.

Az evangélikus néphagyományok gyűjtésének, dokumentálásának komoly hagyományai vannak, de a munka igazán az utóbbi évtizedekben lendült fel. Jól szemlélteti a szervezett formában megindult kutatást, hogy a Vallási néprajz előző, 12. kötete (Evangélikus múltunk – evangélikus jelenünk, Budapest, 2005) is az evangélikusság népi vallásosságával foglalkozik a mostani tanulmánygyűjtemény mellett, amely a konfirmációt, illetve a pünkösdi ünnepkört mutatja be evangélikus szempontból. E témák sokrétű, gazdag hagyományokat foglalnak magukban, s mind ez ideig nemigen kerültek a néprajzi kutatás látókörébe.

A kétszázötven éve gyakorolt konfirmáció az evangélikus egyház egyik olyan szertartása, mely mindig tudott alkalmazkodni a megváltozott egyházi és társadalmi igényekhez. Magyarországi történetét Kortész Botondnak, az Evangélikus Országos Múzeum tudományos munkatársának a tanulmánya ismerteti a 16. századtól napjainkig.

Vallási Néprajz 13.

Hafenschér Károly lelkész, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodájának vezetője feltételezi, elemzi és meg is válaszolja azt a kérdést, hogy liturgia-e a konfirmáció. Személyes élményeit is megemlítve hangsúlyozza a felkészítés fontosságát, s röviden bemutatja a konfirmációi eseménysort, az áldást, a kézrátételt, az ünnepélyes bevonulást, a kereszteletről való megemlékezést, a bűnbánati részt, az igehirdetést, a hitvallást, a közös éneklést, az úrvacsorát és a személyes-családi áldást. Mindezek szellemi, lelki és fizikai értelemben egyaránt segítik az embert, s fontosak maradtak a 21. században a szekularizáció, a kereszténység „elegyháziatlanodása”, a formák és a szokások változása közepette is.

Gáncs Péter püspök A konfirmáció szerepe a gyülekezetépítésben című előadásának a kivonatát is olvashatjuk a kötetben. Kiemeli, hogy a konfirmációi istentisztelet az egész gyülekezet számára egyfajta „rekonfirmációt” kínál.

Voigt Vilmos egyetemi tanár (ELTE Folklore Tanszék) Katekizálás, konfirmáció, vizitáció, művelődés című tanulmányában érzékeltesen mutatja be, hogy a mai konfirmáció kétszázötven éves múltja előtt is volt e feladatot ellátó gyakorlat. A konfirmációnak a művelődésben játszott szerepével kapcsolatosan hangsúlyozza, hogy ez nálunk is évszázadok óta elválaszthatatlan az oktatástól, a „káték” és más vallásos iratok megszövegezésétől, megjelentetésétől.

Felhívja a figyelmet arra, hogy a magyarországi evangélikus néphagyományok kutatása nemzetközi távlatokban is fontos, s szükség van a mai gyakorlat eltéréseinek ismeretére, mert a legpróbb különbségek is döntő fontosságúak lehetnek történeti vagy összehasonlító szempontból.

Németh Tibor néprajzkutató a konfirmációs szokásokat a bakonytamási hagyományok alapján mutatja be, visszaemlékezések és levéltári források tükrében.

A kötet szerkesztője, Veres Emese-Gyöngyvér néprajzkutató a barcasági csángó gyülekezetek konfirmációs gyakorlatáról számolt be. A terepmunkán alapuló kutatás, a helyi szokások bemutatása mellett a szerző elsősorban azon kérdésekre keres választ, hogy miként változott a konfirmáció kapcsán az egyén vallási és társadalmi állapota, s ezek a végbement változások hogyan módosultak az elmúlt évszázadban.

Nagy Varga Vera néprajzkutató a ceglédi Nagytöplom konfirmációs szokásait írja le, a tanulmányhoz képanyagot is közölve. A konfirmáltak anyakönyve alapján számszerűsíthető adatokkal és dokumentumokkal szolgál, továbbá a napjainkban szokások konfirmációs szertartást is ismerteti.

A második konferencia tanulmányainak sorát Korányi András lelkész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyháztörténeti Tanszékének adjunktusa nyitja meg „Nem hagyjak titeket árván...” – Mennybemenetel és pünkösdi valósága az egyház történetében című, igen érdekes gondolatokat felvető írással. Megállapítja, hogy mennybemenetel és pünkösdi, azaz a Szentlélek elküldésének és kiadásának ünnepe még alig kiaknázott területe a különböző teológiai kutatásoknak, annak ellenére, hogy az egyház létét egészen születésétől fogva meghatározó kérdéssről van szó.

Hafenschér Károly Mennybemenetel – pünkösdi: több pillér, egy ív címmel tartott előadásában az ünnepek történetét ismertette, jelentőségüket elemezve megállapítja hitünk központjával, a hűsvétal való összefüggésüket: a negyvenedik nap lezár és továbbbont, az ötvenedik nap elvezet a kiteljesedésig.

Voigt Vilmos A pünkösdi összehasonlító vallástudományi szempontból című közölt tanulmányt. Hangsúlyozza, hogy – a magyar vallástudomány hiányosságait enyhítendő – szükség van egy-egy vallástudományi téma önálló vizsgálatára. Célszerű e gyakorlatot sokrétűségében, táji és etnikus, konfessionális és művelődéstörténeti változataiban, komparatív vallástudományi háttérrel együtt leírni.

Finta Gergely orgonaművész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei Tanszékének vezetője a pünkösdi ünnep az egyházzenében való megjelenését, annak legősibb rétegét mutatja be. Tátrai Zsuzsanna néprajzkutató, az MTA Néprajzi Kutatóintézetének tudományos főmunkatársa „Meghozta az Isten piros pünkösdi napját...” címmel az ünnephez kapcsolódó szokásokat írja le, úgymint a zöldágazást, a zöldág-járást, a legényavatást, a pünkösdi májusfaállítás, a pünkösdi királyné-járást. Ezek a szokások nem kötődtek felekezetekhez, de a templomok pünkösdi zöld ágakkal, májusfákkal díszítése legtovább az evangélikus gyülekezetekben maradt fenn.

Krupa András néprajzkutató az evangélikus szlovákok mennybemenetel ünnepi és pünkösdi hagyományait ismerteti. E jeles napokhoz a természet megújulásával összefüggő tilalmak és fogadalmi szokások egyaránt kapcsolódtak. Tabajdi Zsuzsanna egyetemi hallgató a Nógrád megyei evangélikusok pünkösdi szokásairól szóló írásában a Néprajzi Múzeum Ethnológiai Adattárának idevonatkozó adatait tárja föl. Lakatos-Bakó Melinda nyugalmazott tanár a zöldágazás szokását a szászöldi falvakból ismertette.

Veres Emese-Gyöngyvér Kásaiünnep és zöldársang a barcasági csángóknál című tanulmányában megállapította, hogy e vidéken hiányoznak a pünkösdi szokásokból azok a játékok, amelyekre számos példa akad a mai Magyarország területén. Itt főként az ünnepi istentisztelet közvetíti a pünkösdi lényegét, illetve ahol élt a zöldfa-állítás hagyománya, ott a vallás gyakorlása mellett a párválasztás került előtérbe.

A kiadvány mellékletében fekete-fehér képek mutatják be a 250 éves a konfirmáció Magyarországon című, az Evangélikus Országos Múzeumban 2005. március 31-én nyílt kiállítást.

■ LENGYEL ÁGNES néprajzkutató (Palóc Múzeum, Balassagyarmat)

Mások hasznára, de ne a magam kárára

Egy lelkészkonferencia margójára

A Déli Egyházkerület lelkészei immár harmadszor töltek fel közösen a Balatonszárszón tartott szokásos munkaévkezdő konferencián augusztus végén. Idén a *lelkigondozás* témakörében próbáltunk elmélyülni. Nagy várakozással készültem erre a találkozóra, hiszen mai világunkban egyre több a segítségre vágyó, lelkiileg és testileg sérült ember.

Dr. Hézsér Gábor pasztorálpszichológus tartotta az előadásokat, gondolatébresztőket. Arra próbált rávezetni bennünket, hogy bár sok ember várja tőlünk a segítséget, törekedniük kell arra, hogy alkalmatlanokká ne váljunk erre a szolgálatra.

Megvizsgáltuk magunkat: kik is vagyunk? Milyen minőségben vagyunk jelen egy-egy beszélgetésben, helyzetben? Érdekes megfigyeléseket tettünk: a legtöbben elsősorban apának, anyának, férjnek, feleségnek vagy gyermeknek tartják magukat, és csak ezután következik lelkészi mivoltuk. Tehát amikor lelkipásztori beszélgetést folytatunk valakivel, akkor ugyanúgy apák, anyák, férjek, feleségek vagy gyermekek vagyunk, mint akik velünk szemben ülnek.

Nem arra törekszünk, hogy a szószék magasságából, messziről „leprédikáljunk” valakit, mintegy ítéletet hirdetve felette, hanem őt meghallgatva, megértve próbálunk segíteni rajta.

Mindenkinek éreznie kell: Isten teremtményei vagyunk, megváltásra szoruló, bűnös emberek. Lelkigondozók és lelkigondozottak egyaránt Isten kegyelméből, Krisztus által megváltottan élünk ebben a világban. *Küldetésünk pedig az, hogy jól gazdálkodjunk a ránk bízott talentumokkal.*

Az előadó próbált minket rávezetni arra, hogy miként alakíthatunk ki helyes időbeosztást, kiemelve: nagyon fontos, hogy saját magunkra is szánjunk naponta egy órát. Úgy tudjuk kiküszöbölni a túlterheltséget, a kiegész veszélyét, ha van koncepciónk, és rendszeresség, céltudatosság jellemzi a munkánkat, életünket.

Kis csoportokban beszélgetve próbáltuk megoldani a kapott feladatokat, miközben jobban meg is ismerhettük egymást. Komoly és tartalmas beszélgetések éppúgy voltak, mint szívből jövő kacagások, viccek, feszültséget oldó énekek és erőt adó áhítatok.

Szabóné Mátrai Marianna püspökhelyettes olyanokat kért fel az áhítatok megtartására, akik valamiképpen „újak” a Déli Egyházkerületben. Így került sor Németh Zoltán, Szabó Lajos, Ponicsán Erzsébet és az angliai tanulmányútról hazatért Cserháti Sándor szolgálatára.

Megdöbbenem azon a tényen, hogy az egészen fiatal lelkészi gárda már napi rendszerességgel végez lelkigondozói szolgálatot fiatalok, egyetemisták, kórházban fekvő betegek körében. Sok ér-

tekes beszámolóval gazdagítottak bennünket, idősebbeket.

Sajnos a lelkigondozói munka nem olyan, mint a házépítés, hogy egyszer kell csak vele foglalkozni, és kész. A problémák újra és újra jelentkeznek, néha komoly konfliktusok is kialakulnak; kezelésükhöz külső segítőkre is szükségünk van.

Ennek a konferenciának nem az volt a célja, hogy mindent megoldjunk; nem oldottunk meg semmit. Inkább a tudatos egymásra figyelés, a segítő beszélgetések kerültek előtérbe.

Jó volt együtt lenni ritkán vagy rég nem látott kollégákkal, megismerni a fiatalabbakat, együtt énekelni *Lupták György, Aradi András, Smidélíusz Gábor és Aradi György* segédletével. (Számomra különösen is örvendetes volt, hogy finn kollégánóm, *Tuula Pohjalainen-Vinko* is éppen Balatonszárszón tartózkodott, és egyaránt beszélgethettünk vele finnyul.)

Gáncs Péter püspök úti áldásával, hasznos információkkal és az egymásért való imádkozás feladatával indultunk hazafelé.

■ KOSKAI ERZSÉBET

A pasztorálpszichológiai témákat feldolgozó konferencia Hézsér Gábor által összeállított segédanyagai letölthetők a Déli Egyházkerület honlapjának, a Déli Harangszónak – <http://del.lutheran.hu> – a „Segédanyagok” nevű rovatából.

Hogyan vehetjük elejét az érzelmi kiégésnek?

A korunkban jellemző folyamatos stressz miatt nagyon könnyű kifogyni az érzelmi energiából. Nevezük bár depresszióknak vagy kiégésnek, a tünetek félreérthetetlen jelei annak, hogy valami súlyosan félrebillent az életünkben.

De hogyan sodródunk ilyen érzelmi kátyúba? A válasz a gondolkodásmódunkban keresendő. Érzelmünk tudatos vagy tudatalatti gondolatainknak a következményei. Ha depressziósnak érezzük magunkat, akkor ez azt jelenti, hogy elménk negatív gondolatok körül időzik.

igaz!” Illés is így gondolkodott: „Bukottnak érzem magam, tehát bukott vagyok.” A tény azonban az, hogy érzéseink megbízhatatlanok. Például a nagy formátumú előadók és atléták jól tudják, hogy meg kell tanulniuk figyelmen kívül hagyni a szereplésük után jelentkező negatív érzéseket.

Másokhoz hasonlítjuk magunkat. Ez egy tipikus önpusztító csapda. Oda tudunk, hogy összehasonlítjuk gyengeségeinket mások erősségeivel, míg a magunk erősségeiről megfeledkezünk. Vagy pedig ostobán lekicsinyölő jelzőkkel minősítjük magunkat. A minősítések sohasem ösztönöznek bennünket változásra, csupán megerősítik azt, amit nem szeretünk önmagunkban. A Biblia azt mondja: nem kell magadat másokhoz hasonlítanod, mivel egyedí vagy.

Olyasmi miatt vádoljuk magunkat, ami nem a mi hibánk. Illés magára vette mások hibáit. Úgy érezte, hogy ő a felelős mások tetteiért és magatartásáért – ez egy garantáltan hatékony módszer arra, hogy depresszióba essünk. Hatással ugyan lehetsz az emberekre, de irányítani nem fogod tudni őket. Lélegezz fel! Nem minden múlik rajtad!

Felnagyítjuk a negatívumokat. Ezt úgy is nevezhetjük, hogy „sajnálkozóestet” rendezünk. Amikor „gödörben” vagyunk, akkor minden sötétebbnek tűnik, mint amilyen valójában.

Most pedig lássuk, mi Isten receptje a kiégés kezelésére!

Pihenj! Isten egyáltalán nem dorgálta meg Illést. Sőt elengedte „szabadságra”, hagyta pihenni és kikapcsolódni őt, majd ételt és italt adott neki...

Hozd felszínre a csalódottságodat! Mondd el Istennek az érzéseidet. Ő Illést is arra bátorította, hogy öntse ki a szívét. Az ima nagyszerű módszer a „gőz” kiengedésére. Emlékezz arra, hogy keserű gondolataid Isten nem sokkalja. Ő mindezt már tudja, hiszen jól ismer téged!

Adj új irányt az életednek! Ne a problémáiddal foglalkozz, hanem figyelj arra, hogy Isten segíteni akar neked. Tőle új célokat kaphatsz, és ő képes megadni az erőt is ahhoz, hogy elindulj feléjük.

■ WHIT CRISWELL
(Forrás: MondayManna)

Kedves Gyerekek!

▶ **Most induló hétrészes sorozatunkban ismét Albert és Pongrác lovaggal kelhettek útra, ahogyan tavaly is tettétek. Ezúttal is a Tudás erdejében található várhoz kell menniük, azonban most a várat megszálló hétfejű sárkányt kell legyőzniük. A két nemes lovat minden alkalommal úgy próbálja meg teljesíteni ezt a feladatot, hogy egy-egy, valamiképpen a Bibliához kapcsolódó feladványt ad a sárkánynak. Ezeket a rejtvényeket ti is megoldhatjátok, a helyes megfejtéseket pedig – akár a hetedik rész végén összegyűjtve is – küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár. A végén jutalmul a sorozathoz kapcsolódó játékot kaphattok.**

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

I.
Albert és Pongrác lovat sietve lépett be Szakáll király tróntermébe, ahol az uralkodó már türelmetlenül várta őket.

– Nemes lovagjaim! Most érkezett a futár a szörnyű hírről, hogy a Tudás erdejében levő várat, amelyet próbák árán ti találtatok meg, elfoglalta egy hétfejű sárkány. Induljatok el tüstént, és győzzétek le! Vigyázzatok azonban, mert a hírek szerint nagyon veszélyes, és csak úgy lehet tőle megszabadulni, ha egymás után semmisítitek meg a fejeit. Mind-

egyiknek más-más a „gyenge pontja”. Kémeink összeállítottak egy listát ezekről, vigyétek magatokkal! Azt tudjuk még a sárkányról, hogy a Tudás erdejében született, így a bibliai történetek kö-

zül is ismer néhányat. Ám hiányosak az ismeretei – ezt használjátok ki!

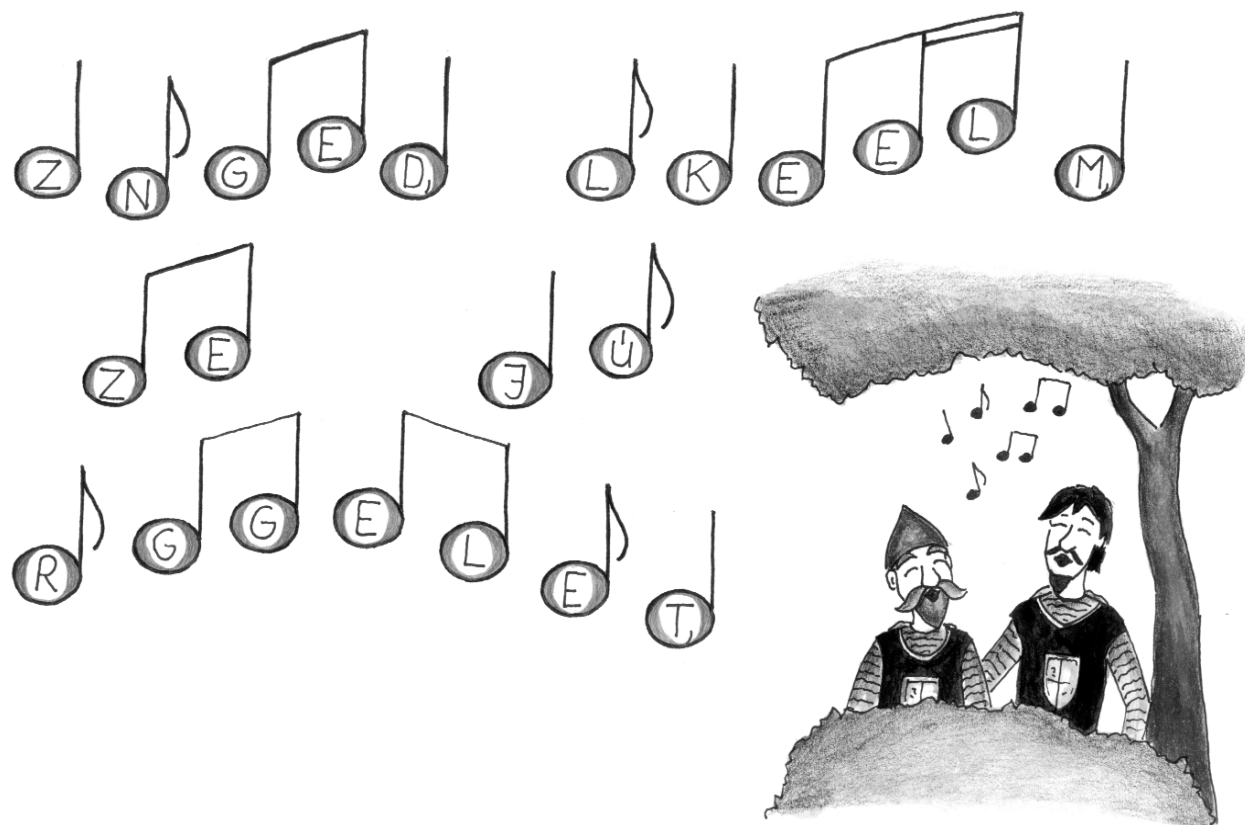
A két lovat sietve összepakolta a legszükségesebbeket, és egy óra múlva már a vár felé vágattak. Három hét is eltelt, mire a Tudás erdejének fái alatt megpihenhettek.

– Albert barátom! Azt írja a lista, hogy a sárkány első feje botfülű. Ezért irtózik minden énekeszótól.

– Hát akkor nincs más hátra, Pongrác barátom, lopakodjunk közelebb a várhoz, rejtőzzünk el a bokrok között, és kezdjük el jó hangosan énekelni. Addig ne hagyjuk abba, amíg ki nem múlik a sárkányfej!

Így is tettek. Az első fej, amikor meghallotta a két jó hangú lovat énekelni, irigységében olyan mérges lett, hogy megpukkadt. Albert és Pongrác lovaknak ezután már csak hat fejet kellett legyőznie.

A hangjegyekbe írt betűkből olvassátok össze az első sorát annak az éneknek, amelyet a lovagok énekeltek!

RAJZ: JENES KATALIN

HETI ÚTRAVALÓ

Áldjad, Ielkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled! (Zsolt 103,2)

Szentháromság ünnepe után a 14. héten az Útmutató reggeli és heti igéi az Úristen dicséretére, imádsására szólítanak fel Jézus Krisztusban a megelevenítő Lélek által. Miért is áldjuk az Urat hálaadással? „Ő megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja minden betegségedet, megváltja életedet a sírtól, szeretettel és irgalommal koronáz meg.” (Zsolt 103,3-4) S ezt átélhette a tíz leprás; mégis csak egy samáriaiáról mondható el, hogy „amikor látta, hogy meggyógyult, visszatért, és fennhangon dicsőítette Istent. Arca borult Jézus lábánál, és hálát adott neki.” (Lk 17,15-16) „Megtért” a Mesterhez, s e hite megtartotta őt. Ezt ma mi is megtapasztalhatjuk, ezért „magasztaljátok az Urat, mert jó, mert örökkévaló az ő kegyelme” (Zsolt 118,1; LK)! Urunk lábánál mondhatjuk: „Mi Atyánk...!” Sőt kiálthatjuk: „Abbá, Atya!” A bennünk lakozó Szentlélek győz meg, „hogy valóban Isten gyermekei vagyunk”, s Krisztussal „együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk” (Róm 8,15,16,17)! Pál így ír ifjú tanítványának: „Hálát adok az Istennek...” „Eszembe jutott ugyanis a benned élő képmutatás nélküli hit...” (2Tim 1,3,5) „Dicsőítsd az Istent...” – ezt parancsolták a látóvá lett vaknak a farizeusok, aki így engedelmességet, meglátva az őt hitre hívó s meggyógyító Emberfiát: „Hiszek, Uram.» És leborulva imádtá őt.” (Jn 9,24,38) Mi is Jézusban imádkozunk a bűneinket meglátató s eltörölő Istent, és térdre hullva hódolhatunk előtte, aki minket, haszontalan szolgálókat is hasznossá tehet az evangéliumáért végzett szolgálatban! „Hálát adok mindenkör az én Istenemnek, amikor megemlékezem rólad imádságaimban, mert hallok a te hitedről és szeretetedről, amely az Úr Jézus és minden szent iránt van benned...” – vajjon megírhatná-e ezt Pál rólam és rólad is? „Bizony, testvérem, bárcsak hasznodat vehetném az Úrból!” (Filem 4-5,20) A templom építésére szánt adományokért mondott hálaimájában Dávid a Miatyánk utolsó szavait használta: „Áldott vagy te, Uram, (...) mindörökké! Tied, Uram, (...) a hatalom, (...) az ország... Tőled ered (...) a dicsőség... Most azért, Istenünk, hálát adunk neked, és dicsőítjük a te fenséges nevedet.” (Lásd 1Krn 29,10-13) Jézus egytlénygű az Atyával: „Higgyetek nekem, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya énbenem van...” (Jn 14,11) Ez alapján érthetjük meg, hogy ő Istent dicsőítette meg kereszthalálával, Isten pedig Jézust – feltámasztásával. Mi pedig a szeretet új parancsolatának megélésével dicsőíthatjuk meg Urunkat és Istenünket: „... ahogyan én szeretlek titeket, ti is úgy szeressétek egymást!” (Jn 13,34) Pál állhatatosságra buzdít. „Mi pedig hálával tartozunk az Istennek mindenkör értetek, testvéreim, akiket szeret az Úr, mert kiválasztott titeket az Isten kezdettől fogva az üdvösségre, a Lélek megszentelő munkája és az igazságba vetett hit által.” (2Thessz 2,13) „Mert a homlokára ugyan senkinek sincs írva, hogy megigazult szent-e, vagy nem, de az bizonyos, hogy ahol Isten igéje van (...), ott bizonyosan élő szentek is vannak.” (Luther) „Légy hű, állj meg szent hitedben...!” (ÉÉ 439,1)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Országos evangélicizáció

2007. október 6., szombat, 10-től 16 óráig, Budapest-Deák tér
Jézus mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet...” (Jn 14,6)

- 9.45: Éneklés
10.00: Köszöntő – Gáncs Péter
Evangélicizáció, 1. rész: Út – Sándor Frigyes
Evangélicizáció, 2. rész: Igazság – Smidéliusz Zoltán
11.15: Csoportos beszélgetések, imaközösségek
12.30: Ebédszünet (az országos egyház szerény vendéglátást biztosít)
14.00: Tanúságtétel – Budai Ilona Magyar Örökség és Széchenyi-díjas népdalénekes; dr. Csókay András idegsebész
15.00: Evangélicizáció, 3. rész (úrvacsorával): Élet – Deák László
15.45: Zárszó, áldás

HIRDETÉS

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület előadás-sorozata 2007 őszén

A gyülekezetimunkatárs-képzés modelljei és új lehetőségei

Az előadás-sorozat alkalmi minden hónap második csütörtökén 17 órakor Budapesten, az Üllői út 24. szám alatt (földszint, utcai bejárat) lesznek. Áhítatot a vezetőség tagjai tartanak.

Szeptember 13.:

- A Szkolé-program – Bernhardt Dóra, Schwáb Zoltán (MEKDSZ)
- A Szentírás Szövetség „Kereszt-kérdésekről” (Christianity Explored) című tanfolyama – Komlósi Erzsébet

Október 11.:

- EKE-bibliaiskola és -életműhely – Györfi Mihály, Böjtös Attila, Herkely János (esetleg Makay Emese diák)
- Bibliaszövetség – Sipos Szabolcs

November 8.:

- Magyar Református Presbiteri Szövetség – Mikó László és dr. Ritoók Pál

December 13.:

- D. Székely Imre nyugalmazott püspök a Magyarországi Evangélikus Egyházon belül induló gyülekezetvezető-képzésről
- Michal Valčo (Szlovákia), a túrőcszentmártoni (Martin) angol nyelvű bibliaiskola igazgatója (www.bibleschool.sk)

HIRDETÉS

Meghívó

Az Evangélikus Kórházi Lelkigondozói Szolgálat konferenciát szervez Csillebécen szeptember 14–15-én (péntek délután 15 órától szombat délután 17 óráig).

Előadók, témák:

- Pénteken 16–18 óráig: Takácsné Kovásházi Zselma nyugalmazott evangélikus lelkész – Jézus találkozásai az emberekkel
 - Szombaton 9–11 óráig: dr. Csókay András agysebész – Munkámról és hitemről
 - Szombaton 13–17 óráig: Berényi Tünde mentálhigiénés szakember – Előítéletekről
- További programok:
- Péntek, 20 óra: Szabó Barbara orgonaművész koncertje
 - Meditáció, közös éneklés, filmklub, szabad beszélgetések

Helyszín: Csillebérci Szabadidő- és Ifjúsági Központ (megközelítés a Moszkva térről a 90-es busszal a Gyermekvasút megállóig; a menetidő körülbelül 20 perc).
Költségek: a szállás díja 3000 Ft. Péntekre vacsora 700, szombatra reggeli 400 forintért kérhető; a szombati ebédre testvéreink a kórházmisszió vendégei.
Érdeklődni és jelentkezni A. Balogh Évánál (20/824-4723; bodzabokor@free-mail.hu), valamint Honti Irénnél (20/824-5629; hirene@citromail.hu) lehet. Szeretettel várunk mindenkit!

ISTENTISZTELETI REND | 2007. szeptember 9. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 14. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: 1Móz 28,10–19; Lk 17,11–19. Alapige: Gal 5,16–24. Énekek: 225., 234.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bence Imre; II., Húvösvölgyi út 193., Főb. de. 10. Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 II. Sztójánovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Sztójánovics András; Csillaghegy-Békkásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. Fülöp Attila; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38. de. 10. dr. Béres Tamás; Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4. de. 9. dr. Béres Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) dr. Szabó Lajos; du. 6. Cselovszky Ferenc; VII., Városligeti fasor 17. de. 11. (úrv.) Szántó Enikő; VIII., Üllői út 24. de. fél II. Kertész Géza; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Kertész Géza; VIII., Vajda P. u. 33. de. 9. Benkőczy Péter; IX., Gát utcai római katolikus templom de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél II. Benkőczy Péter; Kerepesi út 69. de. 8. Tamásy Tamás; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Joób Máté; XI., Németsvölgyi út 138. de. 9. Joób Máté; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Balicza Iván; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Bence Imre; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (tanévnyitó) Kendeh György; XIII., Frangepán u. 41. de. fél 9. Kendeh György; Zugló, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv., tanévnyitó) Tamásy Tamás; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom) de. 10. Bátovszky Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél II. Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24. de. 9. Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Marschalkó Gyula; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. fél II. Eszlényi Ákos; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. (úrv.) Kósa László; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. (úrv.) Kósa László; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Korányi András; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. Korányi András; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (családi) Györi János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél II. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. Solymár Gábor; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza; Pilisvörösvár (református templom) du. 2.; Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás de. II. Magassy Sándorné.

■ Összeállította: BODA ZSUZSA

„Mindaddig megsegített bennünket az Úr...”

► A Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet vehette át augusztus 20-án hittanári munkássága elismeréseként az 1919-ben született Bartosné Stiasny Éva nyugalmazott vasdiplomás pedagógus. A kitüntetettnek otthonában gratuláltunk. Finom kávé és sütemény mellett „repültünk vissza” a jelenből a múltba, abba az időbe, amikor a tizenhárom esztendő Éva azt már bizonyosan tudta, hogy tanítónő akar lenni. Azt azonban még csak nem is sejtette, hogy a közelgő második világháború idején üldözötteket fog menteni – Sztelho Gábor evangélikus lelkész oldalán...

– Mindig is tanár, közelebről nyelvtanár akartam lenni. Családommal Budapesten, a Felső erdősor utcában laktunk. A közelünkben volt egy német-magyar óvoda, már oda is szívesen eljártam, hogy a gyerekekkel foglalkozzam. Én magam különben a Deák téri elemiben végeztem, németül és franciául tanultam. Mivel tudtam, hogy a tanári diploma megszerzéséhez szükség van latinnyelv-tudásra is, az Andrássy út és a Vörösmarty utca sarkán lévő Állami Mária Terézia Leánygimnáziumba iratkoztam be, ide jártam 1930 és 1937 között. Ezután a polgári iskolai tanárképző következett, az Angolkisasszonyok Sancta Maria Intézetében, ahol 1941-ben végeztem magyar–német–francia szakon, később oroszból is diplomát szereztem. A végbizonyítvány megszerzése után hittant is tanítottam, először a budapesti Skót Misszió polgári leányiskolájában, majd Angyalföldön.

Az első bibliáorát tizenöt éves koromban saját gyülekezetemben, a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközségben tartottam, ahol 1933-tól a Luther-kör (ma talán a konfirmáltak bibliáorája névvel illethetnénk) ifjúsági elnöki tisztét töltöttem be. Később, már

végzett pedagógusként itt is tanítottam hittant.

Konfirmáló lelkészem Kemény Lajos eszperes volt, neki segitettem a lelkészi hivatalban mint hitoktató. Egykori káplánja – Sztelho Gábor – 1944 őszén jelezte felé, hogy segítségre lenne szüksége, mert sok a zsidó származású gyermek, de kevés a vállalkozó szellemű pedagógus, aki gon-

A SZERZŐ FELVÉTELE

doskodna testi-lelki szükségleteikről. Így kezdtem meg szolgálatomat először Sztelho Gábor anyai unokatestvérének, Hagenmacher Ottónak a Bérc utcai villájában, aztán pedig a Bogár utca 29. szám alatti gyermekotthonban.

1944–1945 telén Sztelho Gábornak, a Nemzetközi Vöröskereszt megbízottjának az irányításával a fővárosban harminckét ilyen intézmény működött példászerűen. A Bogár utcában először Benes Lujza győgyepedagógussal tettünk meg mindent azért, hogy lelki otthon teremtsünk a ránk bizottaknak. Lujzától nagyon sokat tanultam, távozása után lettem én a pedagógiai vezető. Igyekeztem nem csak étellel-itallal gondoskodni kis vendégeimről. Szervezett napirend szerint éltünk: iskolai foglalkozással, játékkal, versmondással telt az idő. Az

idősekbe is bekapcsolódtak a munkába. Ők törődtek a kisebbekkel, segítettek az idő hasznos eltöltésében és a házimunkában. Mindez elterelte a figyelmüket a veszélyes helyzetről. Itt és így vetettük meg Sztelho később megvalósult elképzelésének, egy öngazgatású „ifjúsági államnak” (a Gaudiopolisnak) a szellemi alapjait.

Átélt élményeim, emlékeim a lap olvasói is megismerhetik a Luther Kiadó által 2005-ben kiadott Háborúban békeségben – A Bogár utcai gyermekotthon lakóinak csodás megmenekülése című könyvem-ből. Ebben egyebek mellett elmesélem azt is, hogy a falak között úgy élhettünk a Nemzetközi Vöröskereszt védelme alatt, hogy velünk majdnem szembe – az addigi zsidókat intőzet helyére – váratlanul egy német katonai parancsnokságot telepítettek.

A házban tartózkodni – a háborús helyzet miatt – rövid időn belül igen veszélyessé vált; 1944 karácsonyától a tűzvonalba került a Bogár utca. Én mégsem féltém soha. Életem vezérigéjének, „Sám 7,12-nek a szavai bátorítottak akkor és később is, minden körülmények között: „Mindaddig megsegített bennünket az Úr!” Ez a bibliai vers adott erőt például 1945. január 3-án is, amikor (németek segítségével) éjjel három óra alatt kellett a hadszíntérre vált Rózsadombról – Sztelholékat megtalálva – biztonságos helyre, a Fillér és Lorántffy utca sarkán lévő Légváros-villába vinnem a „fiaimat”. Itt és a Sztelho Gábor Alapítvány mai összejövetelein is élénkeztük, illetve élénkeztük az „Ó, terjeszd ki, Jézusom...” kezdetű éneket.

Örülök, hogy ezzel a kötettel méltó emléket állíthattam Sztelho Gábornak. Ha erőm és időm engedi, szeretnék részletesebben írni a Légrády-villában történetekről is, és igyekszem minden követ megmozgatni annak érdekében, hogy a Budakeszi út és az Arnyas út között lévő Arnyas közt, ahol 1945-től 1950. évi megszüntetéséig a Pax Gyermekotthon működött, nevezze el Sztelho Gábor útnak.

■ Lejegyezte: GAZDAG ZSUZSANNA

Külügyminiszteri kitüntetés a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet igazgatójának

► A „Magyar Köztársaság Nemzetközi Kapcsolataiért” elnevezésű kitüntetés a Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma alapította azzal a céllal, hogy lehetősége legyen elismerni olyan emberek, közösségek tevékenységét, akik (vagy amelyek) a civil szférából járulnak hozzá önzetlenül a magyar külpolitika sikeréhez. Ezt a kitüntetést augusztus 24-én Lehel Lászlónak, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet igazgatójának adta át – a külügyminiszter távollétében – Horváthné dr. Feksz Márta, a tárca államtitkára.

Laudációjában Horváthné dr. Feksz Márta utalt arra, hogy a Külügyminisztérium és az ökumenikus segélyszervezet kapcsolata különleges. Beszámolt arról, hogy a segélyszervezet már a kormányzati szintű magyar NEFE (nemzetközi fejlesztési együttműködés) létrejötte előtt is aktívan részt vett a nemzetközi fejlesztési együttműködésben, és – a Külügyminisztériummal

összedolgozva – a világ számos országában hajtott végre humanitárius és fejlesztő programokat. Az államtitkár asszony kiemelte: nagy öröm, hogy Magyarországnak az Európai Unióhoz való csatlakozása után is folytatódhat ez a munka, immáron intézményesített formában, és hogy a szervezet ko-

FOTÓ: DRÖBLICH TIMEA

rábban megszerzett tapasztalataival támogatja a Külügyminisztérium NEFE-tevékenységét.

Dr. Feksz Márta elmondta, hogy a szervezet minden területen más típusú munkát végez, mindenhol megtalálja azt a formát, amely révén a leghatékonyabban tud segíteni. Fontosnak tartotta kiemelni, hogy a szervezet jelentős mértékben saját forrásaiból egészíti ki a Külügyminisztérium támogatását.

Az államtitkár asszony kitért arra, hogy milyen fontos például az a helyszíni koordináció, amelyet a segélyszervezet a tartományi újjáépítési csoportok tevékenységén belül végzett Magyarországon afganisztáni szerepvállalása során. A szervezet kiküldött munkatársai megismerték a helyi emberek gondolkodásmódját, kultúráját, közel kerültek a helyi közösségekhez. Feksz Márta összegzőképpen hangsúlyozta, hogy pótolhatatlan az a tevékenység, amelyet a szervezet végez. Lehel Lászlót méltató beszéde végén jelezte: a Külügyminisztérium hosszú távon számít a segélyszervezettel való együttműködésére.

► MÖSZ-infó

HIRDETÉS

Meghívó az „Egy csepp emberség” találkozó újabb alkalmára

A találkozó időpontja: szeptember 13., csütörtök, 16 óra. A találkozó helyszíne: Budapest V., Erzsébet tér, Gödör klub. A találkozó programja: „Egy csepp” beszélgetések; ének, zene, vers; művészeti alkotások bemutatása, ár-

vezés; társasági program. Háziaszony: Lengyel Anna. Házigazda: Radós Péter. Rendező: Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány. A kuratórium elnöke: Galambos Ádám. Ugye találkozzunk?

Információ: Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány, 1071 Budapest, Damjanich utca 28/B. E-mail: asztali@yahoo.com. Tel.: 20/824-4622. Honlap: www.asztalibeszeltgetesek.blog.hu.

Bajor fejlesztések a világhálón

► Szeptemberben Balatonszárszón közös konferencián értékeli a magyar és a bajor evangélikusok a két egyház együttműködését. Bár bajor testvéreink is jelentős informatikai fejlesztéseket hajtottak végre az elmúlt évtizedben, és mi sem szívesen tehetünk ezen a területen, az informatika eddig hiányzott a kapcsolatból. Talán e téren is előrelépésről számolhatunk majd be a közeljövőben – addig ajánlom Miklós Geyer bajor lelkész írását az általuk elvégzett munkáról. (E. K.)

Pál apostol utcákon és tereken hirdette az evangéliumot. Oda ment, ahol az emberek voltak. Az athéni Areopagoszon is azért prédikált, mert ott várták kíváncsián a híreket (ApCsel 17,16 kk.). Manapság napról napra egyre többen használják az internetet, hogy hozzájussanak a legfontosabb tudnivalókhöz. Információkat cserélnek, vásárolnak, chatelnek a neten, fórumokban vesznek részt. Az egyház éppúgy fel kell, hogy használja az internetet küldetésének betöltéséhez, mint korábban más médiákkal – könyv, rádió, televízió – tette.

Öt évvel ezelőtt indította el a Bajor Evangélikus Egyház „Vernetzte Kirche” elnevezésű projektjét. A kezdeményezés új munkatársak szolgálatba állítását vonta magával, mivel a feladat mindennél fontosabbnak látszik. Kollégáink segítik a gyülekezeteket és különböző egyházi szervezeteket honlapjuk elkészítésében.

Míg korábban elégséges volt néhány összebarkácsolt HTML-oldal, mára az internetfelhasználók egyre igényesebbek lettek. Számos jól felépített weboldalt ismernek már, és egyre inkább ezt a minőséget várják el a gyülekezetektől is. A gyülekezetek számára példaként mintahonlapok és microsite-ok készülnek, melyeket felhasználhatnak a későbbiekben. A megfelelő internetes jelenléte

az istentiszteletek és a gyülekezeti ünnepségek adatainak a karbantartása is hozzátartozik.

A bajorországi on-line rendezvény-naptár (www.evangelische-terme.de) tájékoztat az aktuális programokról. Napjainkban körülbelül nyolcezer eseményt rendeznek havonta.

Egyre több gyermek látogat internetes oldalakra, de egyre kevesebb ismeri közülük az egyházat. A „Vernetzte Kirche” projekt a Hannoveri Tartomá-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

netet. A program keretén belül belső kommunikációs platform is kiépült a www.elkb.de cím alatt. Innen a gyülekeze-

nyi Egyházzal és a Greifswaldi Egyetemmel kooperációban iskoláskorú gyermekek részére programot indított. A www.kirche-entdecken.de címen a gyermekek játékos módon ismerkedhetnek meg az egyházi esztendővel, filmet láthatnak a keresztelestől és az úrvacsoráról, illetve játszhatnak is.

Felnőttek részére készült a www.e-wie-evangelisch.de oldal, melyen különböző fogalmak evangélikus értelmezése található meg. Az internetet használók általában kevesebbet olvasnak, ezért e lapon tudatosan röviden és lényegre törően jelennek meg a szövegek.

A Bajor Evangélikus Egyházon belül is egyre nagyobb szerepet játszik az in-

ter és adminisztrációs munkához szükséges információk és anyagok tolthatók le. Belső állásbörze, vitafórum, továbbképzési adatbank, valamint a szabadidő- és konferencia-központok listája is fellelhető itt. A korábban nagy fáradsággal papírra lejegyzett információkat most közvetlenül, on-line lehet rögzíteni és közzétenni. A Bajor Evangélikus Egyház ügymenete az intranet nélkül ma már működésképtelen lenne.

Ha többet szeretne megtudni a „Vernetzte Kirche” projektről, a www.vernetzte-kirche.de címről elindulva találhat további információkat.

■ MIKLÓS GEYER lelkész és webmester
Fordította: DR. LÉRÁNT ISTVÁN

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Viszontlátás

Nagy-nagy öröm ért ma, a meghatottságtól írni is alig tudok... De egy belső erő készlet. Vasalás közben bekapcsoltam a tv-t, hogy jobban menjem a munka, és egy beszélgetés kellős közepébe csöppentem az Echo csatornán.

Először csak megosztottan néztem, de ahogy zajlott a beszélgetés, már ülve figyeltem. Később már kezembem volt a papír és a ceruza, hogy ennek az embernek a nevét le kell írnom... Meg kell tudnom!

A műsor végén a riporter így köszönt el: „Köszönöm Balczó Andrásnak a beszélgetést!” Engem pedig egy nagyon jóleső érzés kerített hatalmába. Még a '70-es évek végén főiskolásként láttam a róla szóló filmet, nagyon nagy hatással volt ránk. Azóta nem hallottam róla. Pont ma, augusztus 20-án kaptam tőle ismét útmutatót! Nagyon-nagyon köszönöm!

Kedves András! Sok erőt, egészséget kívánok az egész családnak! Tisztelettel és szeretettel:

MÁJIKNÉ RÉHM MAGDOLNA (Budapest)

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Joghurttorta

Hozzávalók: 3 doboz joghurt (kefirrel is helyettesíthetjük), 2 doboz tejszín vagy 1 zacskó feltartós tejszín, 1 csomag zselatin, 12-13 evőkanál cukor, tetszőleges mennyiségű gyümölcs.

Elkészítés: a joghurtot, a zselatint és a cukrot összekeverjük és felmelegítjük. (Felforralni nem szabad!) Kihűlés után belekeverjük a tejszínt és a felvágott gyümölcsöt. Kiviezett formába öntjük és hagyjuk megdermedni. A formából kiöntve tejszínhabbal és gyümölcscsel díszíthetjük.

FOTO: VITALIS JUDIT

HIRDETÉS

Megújuló erőforrások a tanári pályán

Pedagógus-csendesnap a Déli Egyházkerületben

Éves munkaprogramunknak megfelelően október 6-án, szombaton – pedagógusok részére – csendesnapot tartunk Soltvadkerten a Déli Egyházkerület rendezésében.

Program:

- 10.00: Isten munkára hív – bibliatanulmány Mt 20,1–16 alapján (Szabóné Mátrai Marianna)
- 10.45: Megújuló erőforrások a tanári pályán – előadás megbeszéléssel (dr. Szabó Lajos)
- 12.00: Ismerkedés a soltvadkerti gyülekezet életével és intézményeivel (Homoki Pál)
- 12.45: Közös ebéd
- 14.00: A bizalom mint Isten rejtett jelenléte életünkben (Zsidó 10,35) – záró istentisztelet úrvacsoraosztással (Smidélus Gábor)

A kerületben élő pedagógusokat – munkahelyre való tekintet nélkül – szeretettel várják a szervezők. Jelentkezni lehet a déli püspöki hivatalnál szeptember 25-ig (1088 Budapest, Puskin u. 12.; e-mail: south.district@lutheran.hu; telefon: 20/824-4333).

HIRDETÉS

Pályázat lelkészi állásra

A Vadosfai Evangélikus Egyházközség meghirdeti megüresedett lelkészi állását. A gyülekezet a lelkészválasztást előkészítő folyamatban a pályázati meghirdetés szakaszába lépett. Az egyházközség várja azon lelkészek jelentkezését, akik szívesen szolgálnának az ősi artikuláris helyen, Vadosfán és a hozzá tartozó filiáknak.

Pályázatukat egy példányban kérjük benyújtani a Soproni Egyházkerület Eszperesi Hivatalába (9400 Sopron, Bunker köz 2.), ahol a lelkészi állásról, az elvégzendő szolgálatokról, a díjletről és az esetleges bemutatkozó alkalomról is részletes információkat kaphatnak Gabnai Sándor esperestől (20/824-6902; gabmas@freemail.hu).

Kérjük, hogy pályázatukhoz csatolják kézzel írt önéletrajzukat, a gyülekezeti szolgálatról való elképzeléseiket és terveiket, valamint hogy a teljes pályázati anyagot postai úton küldjék el 2007. szeptember 30-ig az esperesi hivatal címére.

Az állás november 1-jével tölthető be.

A gyülekezet presbitériuma fenntartja magának a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje. Az új lelkész megválasztásáról a törvényi előírásoknak megfelelően a gyülekezeti közgyűlés dönt.

Várja jelentkezését a Vadosfai Evangélikus Egyházközség és a Soproni Egyház-megye.

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az Evangelikus Életet

- egy hónapra: 780 forintért fél évre: 4680 forintért
 három hónapra: 2340 forintért egy évre: 9360 forintért

Név:

Cím:

A fenti előfizetési díjak belföldre érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL töltsd ki, és küldje vissza az alábbi címre:

Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.

(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”.)

A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse Vitalis Juditot az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon.

Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét a judit.vitalis@lutheran.hu címre küldheti el.

HIRDETÉS

A Vallási Néprajzi Munkacsoport, valamint a Magyar Evangélikus Értelmiségi Társaság (Mevét) szeptember 21–22-én konferenciát szervez Bonyhádon a magyarországi német gyülekezetek történetéről és szokásairól. A konferencia első napján történeti és néprajzi előadásokra kerül sor, másnap –

szándékunk szerint – bejárjuk a környék nevezetesebb helyeit. Részvételi díj: 10 000 Ft (szállás, étkezés, kirándulás díja). A pontos szervezés érdekében arra kérjük az érdeklődőket, hogy jelentkezzenek a szervezőknél: Veres Emese-Gyöngyvér (20/770-3922); Tátrai Zsuzsanna (20/337-0068).

A BÉRES EGÉSZSÉG HUNGARIKUM PROGRAM E HAVI TÉMÁJA:
A CIVILIZÁCIÓS BETEGSÉGEK

Korkórok – mit hozott a 21. század?

Az elmúlt évszázadban, különösen az utóbbi két-három évtizedben egyes betegségek előfordulása – elsősorban a városi lakosság körében – jelentősen megnőtt. Ezeket a kórokat civilizációs betegségeknek nevezzük.

A civilizációs betegségek túlnyomórészt a nem megfelelő életvitel – mozgásszegény, stresszel teli életmód, rostban, vitaminokban és ásványi anyagokban szegény, szénhidrátban gazdag táplálkozás, környezeti ártalmak, káros szókások – eredményeként alakulnak ki. Ide tartoznak többek között a daganatos megbetegedések bizonyos fajtái (például a vastagbélrák), a magas vérnyomás, a koszorúér-betegségek, a cukorbetegség, az elhízás, a különféle ízületi bántalmak, a csontritkulás, az alvászavarok, a pánikbetegség és a depresszió is.

A Béres Egészség Hungarikum Index felmérése során megkérdezték, azaz mi, úgy tűnik, nagyjából tisztában vagyunk ezzel a tényekkel. A felmérésben részt vevők 51%-a a stresszt tartotta a magas vérnyomás legfőbb kiváltó okának, ezt követte a helytelen táplálkozás említése (20%), majd az elhízás, kövérség (14%) és a genetikai hajlam (11%). A szív- és érrendszeri betegségek kiváltó oka-

ként 30%-unk említette a stresszt, az idegeskedést, 26% a dohányzást, 17% a helytelen táplálkozást, 15% a mozgásszegény életmódot és 12% a zsíros ételeket.

Tudjuk azt is, mi szükséges az egészségmegőrzéshez. A megkérdezettek szerint a legfontosabb a helyes étrend (69%), ezt követi a mozgás (60%) és a stresszmentes életmód (minden harmadik személy szerint).

Mindebből az következne, hogy ha már ennyire képben vagyunk, teszünk is valamit a megelőzés érdekében. De nem teszünk!

Miért „hódítanak” a civilizációs betegségek?

A ma embere zömében ülőmunkát végez, alig mozog, szabadidejét is jobbra otthonában, a tv vagy a számítógép előtt tölti. Napközben étkezni sincs ideje, ezért a vacsora válik számára a legjelentősebb étkezéssé, ám az este elfogyasztott nagy mennyiségű táplálék a legegészségtelenebb. A mozgáshiány, az ülő életmód teljesen természetellenes, és ezért nagy veszélyeket rejt. Ennek következménye lehet az elhízás, valamint számos anyagcsere- és mozgásszervi betegség.

A másik fő probléma a táplálkozás

hiányában gyakran olyan ételeket eszünk, melyek adalékanyagokat, tartósítószeret tartalmaznak; rendszeres fogyasztással folyamatosan mérgezzük szervezetünket. Jó volna, ha inkább visszatérnénk nagy-szüleink természetes alapanyagokból készülő főztjéhez.

Az egészség fontos része a mentális, pszichikai egészség is. Azonban manapság egyre több a pszichikai és a szociális teher, ami hosszú távon lélekgyötrő lehet. Ha állandóan a negatív stressz (vagyis az olyan feszültség, melyet nem ellensúlyoz kikapcsolódás), az pszichés zavarokat – például szorongást, alvászavart – eredményezhet. Mindez később még komolyabb betegségek kialakulásához vezethet (például pánikbetegség, depresszió).

Hogy érdemben teherünk a civilizációs betegségek ellen, komoly életmódváltásra és tudatos gondolkodásra van szükségünk!

További információ: www.beh.hu.

A Béres Egészség Hungarikum Program civilizációs betegségek témájának szakértője:
dr. Vargha Katalin
belgyógyász-háziorvos.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

Az Északi Evangélikus Egyházkerület parókusi alkalmassági vizsgára várja azokat, akik legalább két év beosztott lelkészi szolgálatot végeztek. A vizsga ideje: november 8., 9 óra. Helye: északi püspöki hivatal, 1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 24. Jelentkezni a püspöki hivatal címén lehet. A jelentkezés határideje: szeptember 20. További tájékoztatást a jelentkezők számára írásban adunk.

HIRDETÉS

A Farkasréti ökumenikus esték keretében szeptember 10-én, hétfőn 18.30-kor *Láng Mónika* római katolikus hitoktató tart előadást *Városszűz – 2007. szeptember 16–23.* címmel. Helyszín: Budapest XI., Németvölgyi út 138., evangélikus-református templom. (Megközelíthető a 8-as autóbusszal vagy az 59-es villamossal; a temetőnél kell leszállni.) Mindenkit szeretettel vár a farkasréti ökumenikus közösség.

HIRDETÉS

Északi kerületi családi és sportnap

Az Északi Evangélikus Egyházkerület szeretettel hívja és várja a sportolásra, kikapcsolódásra vágyókat a szeptember 14–15-én (pénteken és szombaton) az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiuma területén először megrendezett *kerületi családi és sportnapra*. Részletes tájékoztató az egyházkerület honlapján olvasható (<http://www.lutheran.hu/z/honlapok/eszak/>), valamint az egyházkerület lelkészeitől kérhető.

Jelentkezni az aszevgim@lutheran.hu vagy az aszevgim@freemail.hu e-mail címen lehet szeptember 10-ig. Kapcsolattartó: Simon Attila iskolalelkész (tel.: 20/824-3468). A részvétel költségeit az egyházkerület vállalja magára.

HIRDETÉS

Pályázat

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület elnöksége pályázatot ír ki lutheri teológiai örökségünk jobb megismertetése érdekében. A pályázatnak legalább harminchárom oldal (körülbelül hatvan ezer karakter) terjedelemben kell elkészítenie dolgozatát *A megénekelte kegyelem – A reformátori örökség a négy száz év született Paul Gerhardt énekszövegeiben* címmel.

A pályázat nyitott. A jelölés dolgozatokat két példányban és mágneslemezen a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatalához kell küldeni. Cím: 9001 Győr, Pf. 1639.

A dolgozat postára adásának határideje 2007. december 31.

Eredményhirdetés az egyházkerületi napon, 2008. február 23-án.

Az első díj 100 ezer, a második 60 ezer, a harmadik 40 ezer Ft. (A pályadíjak nettó összeget jelentenek.)

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület elnöksége

A Csömöri Evangélikus Egyházközösség szeretettel meghívja Önt szeptember 16-án 16 órára megválasztott lelkészeinek, *Johann Gyulának* a beiktatására. Az iktatást *Mekis Ádám*, az Észak-Pest Megyei Egyházmege eszperese végzi. Erős vár a mi Istenünk! A csömöri gyülekezet vezetősége

HALÁLOZÁS

„Most bocsátd el, Uram, szolgádat...” (Lk 2,29) Életének nyocvanhetedik évében az Úr hazahívta *Hullmann Sándorné* rácalmási templomépítő testvérünket. Isten áldásával augusztus 27-én vettünk tőle végső búcsút.

APRÓHIRDETÉS

Olyan gyermekszertető, házas fiatal lányt keresünk Svájcban élő magyar családdhoz, aki ötéves kislányt magyarra tanítaná, és a háztartási munkában is segítene. Jelentkezni a budapesti *Aczél* családnál lehet esténként (1/213-7193).

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszé a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Templomok, templomtornyok, villám-védelmi rendszerek tatarozása, újjak építése. Megkeresésre referencialistát küldünk. Bede László építőipari vállalkozó. 6000 Kecskemét, Győzelem u. 6. Tel.: 30/943-5089.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Jézus bejárta a városokat és a falvakat mind, tanított a zsinagógáikban, hirdette a mennyek országának evangéliumát, gyógyított mindenféle betegséget és erőtlenséget. Mt 9,35 (Zsolt 71,20; Lk 17,11–19; Róm 8,12–13/14–17; Zsolt 78,1–31) Jézus bejárta a városokat és a falvakat mind. Azóta is járja a világ útjait. Így jutott el ma hozzám is, és hirdette nekem evangéliumát. Áldjad, lelkem, az Urat, mert Jézus nem hagyott ki engem sem, amikor Isten szeretetét meghirdette! S ha ő hozzám is elérkezett, akkor én is gyógyulok betegséimből, bűneimből. Ám Jézus nemcsak egyes emberekhez jött, hanem „falvakba, városokba”, ezért hiszem: engem azért szőlített meg, hogy rajtam keresztül másokhoz is eljusson, és közösségeink betegségeit is meggyógyítsa.

Hétfő

Rátékintenek arra, akit átđóftok. Zak 12,10 (Jn 19,5; 2Tim 1,1–6/7; Mt 15,29–39) Uram, szeretném, ha ma is egész nap rád tekintenék. Amikor nélküled a könnyebb utat választanám. Amikor magamat elviselhetetlennek, menthetetlennek tartom. Amikor tehetetlennek érzem magam, és akkor is, amikor sikereim rózsaszín ködében úszom. Hadd lássam megkínzott, összetört testedet, hogy merjem vállalni én is a küldetésem; hogy végtelen szereteted megszabadíts; hogy észrevegyem: a te tehetetlenségem többet ér minden tettemnél!

Kedd

Te vagy az én Uram, rajtad kívül nincs, ami jó nekem. Zsolt 16,2 (Mt 26,33–34; Jn 9,24–38/39–41; Mt 16,1–12) Nem merek úgy beszélni, mint Péter vagy mint a zsolttáros. Tudom, hogy ma is keresni fogom a szépséget, az örömet, a jót. Ma is belefedkezem saját dolgaimba, saját céljaim formálnak ma is engem. Mégis szeretném elmondani, hogy minden, ami valóban jó és értékes, mind benned, általad és tőled való, Uram. Áldalak ezért. S kérek, hogy amikor a sajátom felé fordulnék, tekintsen rám is szelíd szemed.

Szerda

Láttad, hogy úgy vitt téged Istened, az Úr, ahogyan fiát viszi az ember. 5Móz 1,31 (Jn 16,27; Filem 1–16/17–22; Mt 16,13–20) Uram, megvallom, hogy nem mindent láttam. Nem mindig vettem észre, hogy jelen vagy. Nem mindig vettem észre, hogy meghalld, amikor kiáltok. Tudom, azért van ez, hogy végre felnőttem legyek. Néha mégis úgy érzem, túl mélyre engedtl. Segíts, hogy akkor is bízzam benned, amikor nem látom erős karodat! Hogy ezekben az időkben különösen ne feledjem azt, amit értem Jézus Krisztusban tettél.

Csütörtök

Vajon nem Isten választotta-e ki azokat, akik a világ szemében szegények, hogy hitben gazdagok legyenek, és örököljék azt az országot, amelyet Isten az őt szeretőknél ígért? Jak 2,5 (Ézs 11,4; 1Krn 29,9–18; Mt 16,21–28) Áldjad, lelkem, az Urat, mert engem kiválasztott és elhívott. Sokszor küszködöm középserűséggel, külső-belső hibáimmal. Most tudom, hogy mégis értékes, különleges vagyok, mert Isten, aki kiválasztott, keresetségemben elhívott, értékes és különleges. Amikor pedig vezető szerep jut nekem, amikor tekintélyt kapok, hadd jusson mindig eszembe, hogy ez nem az enyém, hanem a bölcs és hatalmas Istené, aki engem, szegényt, kiválasztott és elhívott.

Péntek

A százados ezt felelte: „Uram, nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szót szől, és meggyógyul a szolgám.” Mt 8,8 (Zsolt 119,114; Jn 13,31–35; Mt 17,1–13) Áldjad, lelkem, az Urat, mert ma is hajlékomba jött. Nem törődött azzal, hogy nap közben, az autóbusszal és a munkahelyen, a boltban és odahaza annyi indulat, annyi aggodás, annyi önzés szennyezte gondolataimat. Nem törődött azzal, hogy a rohanás közben, fájó végtagjaimmal már nem volt igényem kitakarítani, felkészíteni a lélek otthonát. Eljött, szólt, és szava hatalmas erejű: megtisztít és felkészít az ünnepre.

Szombat

Pál írja: Nem mintha már elértem volna mindezt, vagy már célnál volnék, de igyekszem, hogy meg is ragadjam, mert engem is megragadott a Krisztus Jézus. Fil 3,12 (Hab 2,4; 2Thess 2,13–17; Mt 17,14–21) Megragadott, és nem tudok többé úgy élni, mintha nem ismerném. Megragadott, hiába kerestem kerülő utakat. Megragadott, és most már tudom, hogy minden erőfeszítést megér az igeolvasás és az imádság, az istentisztelet és a testvéri közösség, mindaz, ahol és amikor megragadhatom Jézust, mindaz, ami a cél felé vezet. Mert még nem vagyok a célnál. Szombat van. Töreksem úgy rendezni a hétvégémet, hogy a Jézussal való találkozás helyét és időt kapjon benne.

■ BENECZ ANDRÁS

HIRDETÉS

Szeretettel hívjuk aktív (nem nyugdíjas) papné testvéreinket egynapos elcsendesítésre a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonba október 26–27-én, péntek délutántól szombat délutánig. Téma: *A 21. századi papné küzdelmei*. Jelentkezés szeptember 30-ig levélben vagy e-mailben az alábbi címeken: *Fabiny Katalin*, 1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 24.; *fabiny@freemail.hu*. Részletes programot minden jelentkezőnek küldünk. Erős vár a mi Istenünk!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból szeptember 9-től szeptember 16-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>5.45 / tv2 Reggeli gondolatok (30')</p> <p>8.30 / Kossuth rádió Édes anyanyelvünk (5')</p> <p>10.00 / mtv Református magazin (26')</p> <p>10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése Bajánsenyéről Igét hirdet Hella Ferenc lelképásztor. (56')</p> <p>11.05 / mtv A bibliai bábos (25')</p> <p>11.45 / mtv Az Izsópka gyermekkórus (ism.: m2., 14.35) (16')</p> <p>12.00 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>15.05 / Bartók rádió Beszélgetések az egyházzeneiről (55')</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház féléórás interjúkkal, missziói percekkel és lelki útvalóval jelentkezik.</p> <p>16.25 / Duna II. Autonomia Rendhagyó történelemóra 21. rész: Erdély aranykora (2000) (42')</p> <p>20.00 / PAX Mit ér az ember, ha zenés? Gryllus Vilmos (21')</p> <p>20.04 / Kossuth rádió Aranyemberek Takács Tamás hajdúszoboszlói református lelkész (ism.) (31')</p> <p>21.10 / Duna Tv Maléter (magyar dokumentumfilmsorozat, 1994) 3/3. rész (65')</p>	<p>8.00 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>9.00 / PAX Hét szó az emberért (ZMC – 51')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház féléórás 15.00 / Duna Tv Ízörzők – Tihany (magyar dokumentumfilm, 2007) (26')</p> <p>17.20 / PAX Istentisztelet (ZMC – 60')</p> <p>20.00 / Duna II. Autonomia A honfoglalók hagyatéka (magyar ismeretterjesztő film, 2006) (55')</p> <p>20.55 / Duna II. Autonomia Boldogok szobrása Kós András (magyar dokumentumfilm, 2002) (50')</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió „Te benned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház féléórás 14.30 / PAX Mit ér az ember, ha zenés? Gryllus Dániel (25')</p> <p>14.35 / Duna Tv Spanyolország ég és föld között 13/13. rész: A Camino északi vidékei (spanyol ismeretterjesztő sorozat, 2005) (52')</p> <p>19.15 / Bartók rádió Kitüntetettjeink Kukely Júlia operaénekesssel Ménés Aranka beszélget. (15')</p> <p>20.00 / Duna II. Autonomia Inas a szalomban Fejezetek Munkácsy Mihály életéből (magyar ismeretterjesztő film, 2006) (66')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>8.00 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26')</p> <p>10.10 / Duna II. Autonomia Ezer év szentjei (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2002) (31')</p> <p>11.25 / tv2 Chris és a csodaautó (amerikai film, 2003) (87')</p> <p>13.25 / m2 És még egymillió lépés 5/3. rész (50')</p> <p>14.42 / Bartók rádió Chopin: Három nokturnó op. 9. (8')</p> <p>15.10 / Duna Tv A funtineli boszorkány (magyar ismeretterjesztő film, 2006) (49')</p> <p>21.40 / Bartók rádió A hét zeneműve Mahler: IV. szimfónia (59')</p>	<p>12.00 / Bartók rádió Hangverseny délidőben A Magyar Rádió Gyermekkórusának hangversenye 14.00 / PAX Jubál 2005 Új teremtés-koncert (ZMC – 30')</p> <p>15.04 / Bartók rádió Muzsikáló délután 18.20 / Filmmúzeum Másfél millió lépés Magyarországon (magyar dokumentumfilmsorozat) 8. rész (40')</p> <p>19.35 / Bartók rádió Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét A Szigeti József – Hubay Jenő nemzetközi hegedűverseny díjkiosztó ünnepsége és a győztesek gálahangversenye (135')</p>	<p>7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében 9.45 / Duna Tv Látogatásban (2007) (26')</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében III. európai ökumenikus nagygyűlés, Nagyszében (26')</p> <p>12.20 / Duna II. Autonomia Pannonius dicsérete Janus Pannonius és a magyar reneszánsz (magyar dokumentumfilm, 2002) (39')</p> <p>14.00 / PAX Vámos Miklós Spiró Györggyel beszélget (59')</p> <p>16.00 / Duna II. Autonomia Kárpátalja magyar szemmel (magyar dokumentumfilm, 2003) (51')</p>	<p>8.30 / Civil rádió Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében 10.35 / mtv Messiási zsolttárok (30')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>13.05 / Kossuth rádió Csíha Kálmán Az Erdélyi Református Egyházkerület tiszteltbeli püspöke (55')</p> <p>14.25 / mtv Szegény gazdagok (magyar film, 1938) (65')</p> <p>15.04 / Kossuth rádió Tetten ért szavak (11')</p> <p>22.15 / Duna Tv A hetedik pecsét (svéd játékfilm, 1956) (93')</p>

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
Évlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztésig titkárság (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő / Évlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Hafenschér Károly (fif.) – Ige- és hirdető (karoly.hafensch@lutheran.hu), Kendek K. Péter – Oratio occumenica (peter.kendek@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendek K. Péter (peter.kendek@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Grafika Press ZRt.
1101 Budapest, Monori út 1-3.
Felelős vezető: Farkas Tamás vezérigazgató

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön negyed évre 2340 Ft, fél évre 4680 Ft, egy évre 9360 Ft, szomszédos országba egy évre 31 900 Ft (123 euró), egyéb külföldi országba egy évre 37 200 Ft (143 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondások tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzáratok kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írások tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címen várjuk.